

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде 13 маусым күні «Қазақстан Республикасының ұлттық тарихы және оны зерделеу мәселелері» тақырыбында семинар-кеңес өткізілді. Бұл кеңеске университетіміздің және өзге де оқу орындарының оқытушылары мен мектеп мұғалімдері қатысты.

Тарихшылардың басқосуы

Жиынды білім ордасының ректоры, академик Асхат Сәлімұлы ашып, биылғы жылы 5 маусымда Астана қаласында ҚР Мемлекеттік хатшысы Марат Тәжиннің төрағалығымен Қазақстан Республикасының ұлттық тарихын зерделеу жөніндегі ведомствоаралық жұмыс тобының кеңейтілген отырысы өткендігін атап өтті. Бұл кеңесте еліміз бойынша 680, ал Батыс Қазақстан облысынан 9 тарихшы қатысқан екен. Асхат Сәлімұлы бүгінгі күні ұлттық тарих туралы көп мәселе қозғалуда дей келе, отандық тарих бағдарламасына өзгерістер енгізілетінін, «Көне заманнан бүгінгі күнге дейінгі Қазақстан тарихы» және «Қазақстанның қазіргі заманғы тарихы» секілді екі үлкен оқулық дайындалып жатқандығын сөз қылды. Осы

ұлттық тарихын зерделеу жөніндегі ведомствоаралық жұмыс тобының кеңейтілген отырысында айтылған мәселелер одан әрі талқылансын және негізгі тұжырымдар халық арасында насихатталсын, облыстық баспасөз ақпарат құралдарының қолдауына сүйеніп, отандық тарихтың өзекті мәселелерін талқыға салу мақсатында арнайы бағдарламалар жасалсын, Қазақстан туралы біздегі және шетелдердегі тарихи материалдарды жинауға, жүйелеуге және жіктеуге назар аударылсын, Қазақстан тарихының әдістемесі мен жазылу тілі өзгертілсін, ЖОО-ларға, колледж, мектептерге дайындалатын Қазақстан тарихы өзара байланыста, сабақтастықта жазылсын, олардың негізгі тірегі академиялық Қазақстан тарихы болуы тиіс, қазақ халқының шығу

уақытқа дейін мұрағат деректеріне көп сүйендік, ол – тарихи құжат. Бұған дейінгі жарияланған еңбектерді де жоққа шығармау керек, дегенмен тарихқа жаңаша қарау керек,- деп сөзін жалғады ректор және маңызды жиында талқыланды мәселелер мен ұсыныстардың құзырлы орындарға жеткізілетінін мәлімдеді.

Астанадағы семинарға қатысып келген тарих факультетінің деканы Саялбек Ғиззатов Марат Тәжиннің алға қойған мәселелерін қолдайтынын жеткізді. «Жалпы Қазақстан Республикасының ұлттық тарихын зерделеуге қатысты ведомствоаралық жұмыс тобының отырысы тарихшы ғалымдарға жаңа бағыт-бағдар берді. Біріншіден, ғалымдар Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың ұлттық тарихқа деген жанашырлығын сезініп қайтса, екіншіден 6 маусым күні Мемлекет тарихы институтында өткен жиналыста өзара пікір алмасу, тәжірибемен бөлісу мүмкіндігіне ие болды. Ендігі кезекте өзіндік тарихи мектебі қалыптасқан Батыс Қазақстан облысының ғалымдары Ұлттық тарихтың жаңаша тұрғыда зерделенуіне үлес қосуы тиіс деп санаймын және оған барлық мүмкіндіктің жеткілікті екендігіне сеніміміз мол,-дейді тарихшы.

Тарих ғылымдарының докторы, профессор Тұяқбай Зейітұлы Қазақстан тарихының дәуірлерін жаңашалау, өлкеміздегі Бөкей хандығының шежіресін терең талдау жөніндегі ұсыныстарын жеткізді.

Семинарда дүниежүзілік тарих және әлеуметтік-саяси пәндер кафедрасының меңгерушісі, доцент Сүлейменова Гүлнар, құқықтық пәндер кафедрасының меңгерушісі Серикова Ләззат ой-пікірлерімен бөлісті.

Отандық тарихтың өзекті мәселелері көтеріліп, талқыланды жиында БҚМУ ректоры, тарих ғылымдарының кандидаты Жасқайрат Тілекбабылұлы тарихшылар мектебін құру, Қазақстан Республикасының тарихына нұқсан келтірмейтін мақалалардың жарыққа шықпауы үшін БАҚ-пен бірігіп медиа-жоспар құру және сол жоспар бойынша деректі фильмдер түсіру туралы ұсынысын білдірді.

Семинар-кеңес соңында 2013 жылдың 5 маусымында Астана қаласында Қазақстан Республикасының Мемлекеттік хатшысы М.М.Тәжиннің төрағалығымен өткен Қазақстан Республикасының

тегі, олардың қалыптасуы, қазақ мемлекеттілігінің құрылу тарихы басты назарда ұсталсын, 2001 жылы жарық көрген «Батыс Қазақстан облысының тарихы» ұжымдық еңбегі толықтырылып, қайтадан баспадан шығарылсын деген ұсыныстар қабылданып, көпшілікке таныстырылды.

Светлана Беккужиева

По результатам национального бизнес-рейтинга «Лидер Казахстана 2013» Западно-Казахстанский государственный университет имени Махамбета Утемисова вошел в 35 лучших вузов Республики Казахстан.

Уважаемый Асхат Салимович!

Официально уведомляем Вас о завершении построения общегосударственных рейтингов предприятий Республики Казахстан по итогам 2011-2012 года.

По результатам статистического ранжирования, которое было проведено согласно «Общему классификатору видов экономической деятельности» (ОКЭД), утвержденному приказом Председателя Агентства Республики Казахстан по статистике от 20 мая 2008 года №67, Ваше предприятие вошло в ТОП-35 по ОКЭД 85.4 (Высшее образование) среди крупных предприятий Республики Казахстан.

Данный показатель является одним из лучших в Вашем виде деятельности.

Гульнара ХАБИБРАХМАНОВА,

Председатель Оркомитета Национального бизнес-рейтинга

Национальный бизнес-рейтинг (НБР) – это комплексный международный рейтинговый проект (2002-2013 гг.), широко известный в странах СНГ и Таможенного союза как ведущий некоммерческий общегосударственный рейтинг по оценке действительной эффективности деятельности предприятий.

«IN FAKTUM VERITAS» (лат. – в фактах истина), международный девиз Национального бизнес-рейтингования во всех странах мира.

Основой построения базовых рейтингов НБР всегда является государственная статистическая отчетность предприятий и автоматизированные статистические алгоритмы, что делает их абсолютно честными и объективными, максимально закрытыми для любого субъективного вмешательства.

Попадание в ТОП-перечни Национального бизнес-рейтинга – основной аргумент вашей эффективной работы в текущем периоде, показатель высокой социальной активности предприятия и его привлекательности для партнеров.

«ИННОВАЦИОННЫЙ ФОРСАЖ» в Уральске

3 стр.

Қазақстанда филологиялық білім беруді дамытудың негізгі бағыттары

5 бет

Тяжелым дамадан жемісті оратқан магистранттар

7 бет

Практика в Уральске

8 стр.

Батыс Қазақстан облысы жастар саясаты мәселелері басқармасының және Орал студенттері Альянсының ұйымдастыруымен 4 маусым – Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздері күніне орай Орал қаласында Сырым Датұлы атындағы алаңда Патриоттар Форумы ұйымдастырылды.

Туым – намыс, ұраным – бірлік, рәміздерім – мақтанышым!

Шара салтанатты түрде Құрметті қарауылдың Мемлекеттік Туды сахнада шығарылуынан басталып, Астана уақытымен сағат 11.00-де (жергілікті уақытпен 10.00) Вашингтон, Лондон, Мәскеудегі қазақ жастарымен және бүкіл Қазақстанмен бірге Мемлекеттік Гимнді орындаумен ашылды. Форумға облыс әкімі Нұрлан Асқарұлы қатысып, өңір жұртшылығын Мемлекеттік рәміздер күнімен құттықтап, сөз сөйледі. Сонымен қатар шарада Ауған соғысының ардагері, интернационалистік жауынгер, №22 жалпы орта білім беретін мектептің алғашқы әскери дайындық пәні мұғалімі, «Қайсар» қиын балалар әскери-патриоттық лагерінің жетекшісі, запастағы аға сержант Есболатов Мұхтар Жоламанұлы, тоғызқұмалақтан әлем чемпионатының күміс жүлдегері, халықаралық дәрежедегі спорт шебері Матылов Сайлан Арматұлы, Батыс Қазақстан халқы Ассамблеясы жастар қанатының мүшесі, Қазақстан Республикасының Президенті атындағы шәкіртақы иегері Савельева Надия Евгеньевна жалынды құттықтау сөздерін жолдап, мерекенің тойлануы бұрынғы жылдардан ерекше екендігін айтып өтті. Облыстық жастар саясаты мәселелері басқармасының басшысы Молдағалиев Серік Берікұлы өңірлік жастар саясатының дамуына 10 жылдан бері үлес қосып келе жатқан үздіктерге мерекелік медаль тақты. Медальмен марапатталған үздіктердің қатарында М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың тәрбие жұмысы бөлімінің жетекшісі Исатаев Мейрам Исатайұлы болды.

Мемлекеттік рәміздер күніне орай ұйымдастырылған концерттік бағдарламада халықаралық және республикалық өнер байқауларының, фестивальдерінің лауреаттары және жеңімпаздары Камаледдин Айтабаев, Серік Қайырлиев, Айнара Айтқалиева, Айымбек Саржан ән орындап, «Қызғалдақ» би ансамблі қазақ халқының биін биледі.

Шара мерекелік автошерумен жалғасты. Автошеру өзінің алғашқы рет ұйымдастырылып отырғандығына қарамастан, жоғары деңгейде өтіп, көпшіліктің көңілінен шықты. Студент жастардың мақсаты еліміздің әрбір азаматын Туы мен Елтаңбасын құрметтеп, Өнұранын ардақтауға шақыру және айтулы күнді басқа меркелердің көлеңкесінде қалмай, жоғарғы деңгейде тойлануына атсалысу болатын. Мақсат толыққанды орындалды.

Елімізде жүректері «Туым -Намыс, Ұраным - Бірлік, Рәміздерім - Мақтанышым» деп соғатын әскерлер сынды ел-жанжы жастар көп болсын!

Өз тілшіміз

Мукану Түлебаеву 100 лет

2013-й год в казахской музыкальной культуре является знаковым. Во всех городах и культурно-музыкальных учреждениях отмечается столетие со дня рождения выдающегося композитора, одного из основоположников казахской профессиональной музыки, народного артиста СССР, заслуженного деятеля искусств, лауреата Государственной премии СССР и классика казахской музыкальной культуры Мукана ТУЛЕБАЕВА.

Наш университет не остался в стороне от такого большого юбилея. 24 мая 2013 года в актовом зале ЗКГУ им.М.Утемисова прошел концерт, посвященный столетию великого композитора. Инициаторы лекции-концерта декан факультета Культуры и искусств кандидат педагогических наук, доцент М.М. Нагимова, стипендиатка именной стипендии М.Түлебаева Раушан Сарбалиева, ведущие - Раушан Сарбалиева, кандидат искусствоведения А.Ергалиева, музыковед У.Мынбаева.

Замечательный музыкант является не только одним из первых представителей казахской композиторской школы, он – один из пионеров национальной профессиональной композиторской школы, которая вскоре после Ахмета Жубанова и Мукана Түлебаева воспитала таких мэтров как Газиза Жубанова, Еркегали Рахмадиев, Жубан Молдағалиев, Капан Мусин и многих многих других.

Мукан Түлебаев родился в 1913 году в ауле Карашыган Борлетобинского района Алматинской области. Музыкальный дар передан ему от матери Тажибалы – она была известной песенницей и акыном.

В юношеские годы Мукан Түлебаев принимает участие в художественной самодеятельности, и руководство колхоза направляет его в 1936 г. на слёт народных талантов в Алма-Ату. Природная одарённость М.Түлебаева была замечена Ахметом Жубановым, Евгением Брусиловским, Курманбеком Жандарбековым, и его в числе талантливой молодёжи отправляют на учёбу в Казахскую студию при Московской консерватории. В формировании эстетического и художественного мировоззрения Мукана Түлебаева сыграли роль видные советские композиторы профессора Рейнгольд Глиэр и Николай Мяковский. Мукан Түлебаев был одним из первых и любимых учеников мэтра композиторской школы Казахстана Евгения Брусиловского.

В Москве Түлебаев учился до 1941 года. Обучение в Московской консерватории прерывается началом Великой Отечественной войны. И несмотря на то, что он неоднократно просится в ряды ополченцев Москвы, его по состоянию здоровья возвращают в Алма-Ату.

Здесь будущий композитор встречается с Евгением

Брусиловским, дружба с которым навсегда связала двух выдающихся личностей. В Алма-Ате Түлебаев завершил начатое в Москве образование. Первыми его сочинениями стали произведения в жанре лирического романса-песни, самые лучшие образцы которых до сей поры звучат со сцены. Это «Тос мені, тос» («Жди меня, жди»), «Кестелі орамал» («Вышитый платок») и многие другие.

Композитор создавал музыку в разных жанрах, и всегда из-под его пера выходили шедевры, будь то кантата или поэма для скрипки. Но самое почетное место в творчестве Мукана Түлебаева занимает опера «Биржан и Сара», где дарование композитора раскрылось с наибольшей полнотой.

В лекции-концерте были исполнены лишь небольшие фрагменты из оперы: ария Сары в исполнении преподавателя класса вокала Р.Куаншалиевой, ария Жанботы в исполнении студента 4 курса специальности «Вокальное искусство» Д.Сатибаева, «Танец» в исполнении оркестра казахских народных инструментов под руководством преподавателя Г.Алимбаевой. Приятным сюрпризом для публики стало выступление вокального ансамбля «Әже сәлемі» в исполнении Заслуженной артистки РК Ж.Рахимовой и студентки 2 курса специальности «Вокальное искусство» П.Танатар. Прозвучало одно из самых известных произведений «Бакыт вальсі».

Факт проведения такого мероприятия является показателем профессионализма и интенсивной творческой работы преподавателей и студентов факультета «Культуры и искусства». Желаем участникам концерта новых идей, дальнейших успехов и достижений!

У.А.МЫНБАЕВА,
преподаватель кафедры «Вокал и инструментальное искусство» факультета «Культуры и искусства»
ЗКГУ им.М.Утемисова

ЖАҢАЛЫҚТАР

► 1 июня состоялась международная научно-практическая конференция «Место Габдуллы Тукая в истории тюркоязычных народов». Ученые-филологи ведущих вузов Татарии (РФ), Казахстана говорили о духовном наследии творчества великого татарского поэта. Были затронуты проблемы межнационального, межконфессионального согласия.

► Студенты 1-го курса филологического факультета специальности «Русская филология» проходят диалектологическую практику в Атырау.

► В этом учебном году были впервые открыты полиязычные группы. В результате успешной опробации планируется внедрение опыта на других специальностях. В частности на специальности «информатика», всего около 10 специальностей. В течение учебного года студенты, обучающиеся в полиязычных группах 2 курса, показали хорошие знания, проявили интерес к учебному процессу. Уровень подготовки позволяет им учиться в иностранных вузах. Для этого они посещают дополнительные курсы иностранных языков, организуемые Департаментом международного сотрудничества и академической мобильности. После сдачи тестов будут отобраны лучшие для прохождения семестрового обучения по специальности «математика» в Магдебургском университете им. Отто фон Герике, физики поедут в университет имени Йоганесса Гуттенберга в Майнце. Эксперты аккредитационной комиссии АККУИН обратили внимание, что обучение классическое, фундаментальное, соответствуют европейским стандартам.

► На защиту магистерской диссертации по специальности культурно-досуговая работа ожидается приезд рецензентов из ЮКГУ им. М.Ауезова (г.Шымкент): председатель защиты магистерской диссертации - Юлдуз Азимхановна Сапарова, кпн, доцент, завкаф. Культурно-досуговой работы, Насипканым Камаловна Камалова, кпн, профессор, Зета Жакиевна Исатаева, кпн, доцент.

► 2 магистранта факультета культуры и искусства специальности «Дизайн» с 24 июня по 4 июля т.г. проходят стажировку в Краснодарском государственном университете культуры и искусств (г. Краснодар, Россия).

► 22 мая в Военно-патриотическом музее ЗКГУ им. М.Утемисова прошла традиционная встреча учащихся СОШ пос. Бурлин и Тихоновской основной школы. Инициатор встреч – учитель истории бурлинской школы Зияда Темировна Кенисариева, которая долгие годы сотрудничает с Военно-историческим музеем под руководством П.Р.Букаткина. После традиционного ознакомления с экспонатами и рассказа о войне, был продемонстрирован фильм о героизме наших земляков, приуроченный к 90-летию юбилею П.Р.Букаткина.

► 20-21июня в ЗКГУ им. М.Утемисова состоялся обучающий семинар с участием ученых Казахского университета международных отношений и мировых языков им. Абылай-хана, языкового центра «Болашак» для учителей иностранных языков. По окончании выданы сертификаты.

В атмосфере творчества

11 июня 2013 года в ЗКГУ им. Махамбета Утемисова состоялась первая в истории факультета культуры и искусств ON-LINE конференция по музыкальной тематике с КАЗНУИ г.Астаны, ректором которой является знаменитая скрипачка, Айман Мусаходжаева. Организаторами выступили преподаватели кафедры вокала и инструментального искусства факультета Культуры и искусств.

Региональная научно-практическая on-line конференция прошла на тему «Актуальные проблемы истории, теории и методики современного искусства и образования».

Вступительное слово и приветственную речь в режиме on-line представила декан факультета культуры и искусств, кандидат пед.наук, доцент М.М.Нагимова. В Астане присутствовали организаторы и участники конференции с темами on-line-докладов –С.А.Маулетова, канд.искусствоведения КАЗНУИ г. Астана М.С.Курманғалиева, также преподаватели и магистранты университета искусств г. Астана.

Яркими и актуальными были выступления доцента кафедры Вокал и инструментальное искусство М.М.Попова с темой «Роль компьютерных технологий в реализации творческих способностей и навыков студентов» и заслуженной артистки РК, доцента Ж.А.Рахимовой с темой «Вокальные навыки, необходимые в методике обучения певца».Также были заслушаны очень интересные доклады преподавателей кафедры Вокал и инструментальное искусство А.Н.Шакеновой, Э.Г.Потиченко, У.А.Мынбаевой, А.С.Кумаровой, К.П.Краденовой.

Из г.Астаны кандидат искусствоведения, доцент М.С.Курманғалиева представила доклад on-line на тему «Жизнедеятельность корифеев культуры XIX века в свете переосмотра исторических реалий прошлого». Интересной и актуальной была работа магистрантки (г.Астана) Т.К.Мусағалиевой на тему «Телевидение в системе казахстанских средств массовой информации».

В заключении on-line – конференции зав.кафедрой Вокала и инструментального искусства, доцент О.А.Бабенко пожелала всем участникам творческих успехов и дальнейшего сотрудничества.

Э.Г.ПОТИЧЕНКО,
преподаватель кафедры Вокал и инструментальное искусство, руководитель НИР

Министерство индустрии и новых технологий РК совместно с АО «Национальное агентство по технологическому развитию» (НАТР) ежегодно проводит Республиканский конкурс инновационных бизнес-планов NIF\$50K. Для пропаганды конкурса НАТР с 27 мая 2013 года запустило специальный автобус с логотипом «Инновационный форсаж», который посещает все регионы Казахстана.

18 июня автобус с логотипом «Инновационный форсаж» прибыл в г. Уральск. Гостей из Астана - представителей НАТР - встретил аким Западно-Казахстанской области Нурлан Аскарлович Ногаев.

«ИННОВАЦИОННЫЙ ФОРСАЖ» в Уральске

В Доме торжеств Управлением предпринимательства и промышленности Западно-Казахстанской области при поддержке акимата Западно-Казахстанской области был организован семинар. Перед началом семинара вузы (ЗКГУ им. М.Утемисова, ЗКАТУ им. Жангир хана, КазИИТУ) и предприятия Западно-Казахстанской области на выставке представляли свои инновационные проекты. Аким Западно-Казахстанской области Нурлан Аскарлович Ногаев ознакомился со всеми представленными проектами, индивидуально беседуя с каждым ин-

конкурса и механизмах государственной поддержки инновационных проектов, а также ответили на вопросы инноваторов. По условиям конкурса комиссия отберет 15 проектов. Навыкам бизнес-планирования финалистов конкурса будет обучать иностранная консалтинговая компания. Победитель конкурса получает грант в размере 7,5 млн. тенге, призеры, занявшие 2 и 3 места - 2,5 и 1 млн. тенге соответственно.

Первокурсник экономического факультета **Аскар Алдамжаров** и **Нурхат Ораш**, студент 1-го курса физико-математического факультета, участвовали в конкурсе «Инновационный форсаж» с проектом «Ткань из прокишшего молока». Такую ткань в настоящее время производят только в одной стране – Германии, является инновационным материалом в области текстильной промышленности. Что же из себя представляет ваш продукт?

«Это ткань, из которой можно шить любую одежду и можно применять в сфере медицины. Главное – такая ткань не вызывает раздражения кожи, более того, благотворно влияет на нее. Производство такой ткани очень экономично. К примеру, на 1 кг хлопчатобумажной ткани затрачивается 30 тысяч литров воды, а для нашей ткани – 30 литров прокишшего молока и 2 литра воды, это малозатратное и безотходное производство, - рассказывает один из авторов проекта Аскар Алдамжаров. – В этой ткани содержатся аминокислоты, которые противостоят старению кожи и улучшают циркуляцию крови. Для производства такой ткани не нужны никакие дополнительные химические вещества, все необходимое для создания прочного материала природой заложено в молоке. Это казеин, необходимый для склеивания частиц, уже названные аминокислоты, способствующие вытягиванию исходного вещества, остальное - за механическим и термическим воздействием станка.

В 1930 году немецкие ученые впервые задумали использовать прокишшее молоко в текстильной промышленности, но тогда в состав входили дополнительные химические вещества, которые не были одобрены международными ассоциациями. Уже в наше время дизайнер и биолог Анке Домаске ухватила за эту идею и смогла создать волокна без химии, только используя прокишшее молоко. Эта ткань была необходима для отжима, который болел раком кожи. И у нее это получилось

Авторы идеи хотят запустить в производство такую необходимую людям ткань. Сейчас они находятся в поиске инвесторов, которые помогут в приобретении аппарата для производства.

Э.ИМАШЕВ,

директор Департамента науки и коммерциализации

■ Бөрекемді!

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ басылымдағы жаңа айдар

Бүгінгі таңда зиялы адамның сүреңсіз сөйлеуі, яғни шешен сөйлеу мәдениетінің төмендігі адам баласының оқи және жаза білмеуі секілді ыңғайсыз көрінері даусыз. Ал білім беру мен тәрбиелеу ісін толық жүзеге асыруды шешендіксіз көзге елестету қиын. Осы шешендіктану ғылымының сан алуан қырларына қатысты қилы мәселелер хақында, сондай-ақ, көпшілік әріптестеріміздің сұрауы бойынша шешендік қағидаларын тәжірибеде пайдалану жолдарын тарата айту мақсатында қазақ елінің оңтүстік астанасы Алматы қаласында жарық көретін Қазақстан Педагогикалық ғылымдар академиясының ғылыми журналы бетінде **«Білім беру жүйесіндегі шешендік өнер»** айдары ашылды. Айдарды университетіміздің профессоры, педагогика ғылымдарының докторы, Қазақстан Педагогикалық ғылымдар академиясының академигі, «Махамбет» халықаралық ғылыми-зерттеу орталығының директоры **Абат Сатыбайұлы Қыдыршаев** жүргізетіндігін қуана хабарлаймыз.

Профессор А.С.Қыдыршаев: «Шешендіктану – шаршы топ алдында сөз сөйлеудің заңдылықтары туралы ғылым. Солай десек те, көбіне-көп бұл атауды «шешендік өнер» сөзімен алмастыра қолданамыз. Мәселен, антикалық дәуірде шешендіктануды «барлық өнер атаулының падишасы» атаған. Оны кейде «сендіру коммуникациясының теориясы» ретінде анықтайды. Бұл арадағы басты мәселе – адамның ойланасы логикалық және бейнелі екі формада көрініс беретіндігінде, оларға танымның қос түрі (ғылым мен өнер) сәйкес келетіндігінде, олардың бір-бірін өзара толықтырып тұратындығында. Демек, шешендік сөз - жанды сөз әрекеті арқылы көрініс беретін эмоционалды-интеллектуалды шығармашылықтың бірегей түрі. Ол бір мезгілде адамның санасына да, сезіміне де әсер етеді. Шаршы топ алдында сөйлеу шеберлігі адамға тән ойланастың қос формасын шебер қолдана білуден тұрады. Жалпы ауызша шешен сөйлеу шеберлігі – жоғары оқу орындарында кәсіби маман даярлаудың ажырамас бөлігі. Әсіресе, еліміздегі нарықтық кезеңде мемлекет саясатын жұртшылыққа ұғындыруда, қоғамдағы демократиялық үрдісті жете түсіндіруде жоғары сапалы, шынайы ауызша шешен сөз сөйлеу шеберлігінің мәні тіпті ұлан-ғайыр. Демек, ауызша шешен сөз сөйлеу шеберлігі – ритор-педагогтың, кәсіби маман иесінің, студенттің қоғамдық көзқарасының мызғымастығы мен таным көкжиегінің, жан-жақты даярлығының тұңғыш қорытпасы, олардың жоғары эрудициясы мен шешендік білім, білік және дағдылар жиынтығын қамтыр мәдениеті», - деп пайымдайды.

Аталған басылымның 1, 2-сандарында әріптесіміздің «Ритор-педагогтың лекторлық кәсібі қалпы», «Сөз сөйлеуге қатысты тірек сауалдар мен алғы мақсатты жүйелеу талдамасы» атты мақалалары жарияланып, ғылыми-педагогикалық қауым жылы қабылдады. Енді басылымның кезекті сандарында осы саладағы игі іс өз жалғасын таппақ. Білім ордамыздың мерейін тасытар ізгі қадамға қолдау білдіреміз. Әріптес інімізге сәттілік тілейміз.

Серікқали ШАРАБАСОВ,

филология ғылымдарының кандидаты, профессор

Астанинский экономический форум - диалоговая площадка глобальных проблем

22-24 мая 2013 года в Астане проходил VI Астанинский экономический форум. В эти же дни впервые прошла Всемирная антикризисная конференция, которая была поддержана Генеральной Ассамблеей Организации Объединенных Наций.

Участниками конференции была выработана итоговая декларация и основные направления проекта Мирового антикризисного плана, которые в последующем будут предложены для рассмотрения государствам – членам ООН.

Форум и Всемирная антикризисная конференция были посвящены обеспечению сбалансированного экономического роста мировой экономики.

В работе VI Астанинского экономического форума приняли участие делегаты из более 120 стран мира, Дворец Независимости принял в эти дни более 9000 человек, в т.ч. 10 Нобелевских лауреатов.

Пользуясь возможностью, хочу поблагодарить ректора ЗКГУ им. М.Утемисова академика А.С.Имангалиева за предоставленную возможность присутствовать на столь грандиозном мероприятии, участвовать в обсуждении глобальных экономических проблем, встретиться на деловой площадке с ведущими экономистами, мировыми политическими лидерами. ЗКГУ им. М. Утемисова делегировал на Форум д.э.н., зав. кафедрой «Экономическая теория и бизнес» Л.И.Мергалиеву и к.э.н., зав. кафедрой «Учет и финансы» М.К.Нугманову.

Программа VI Астанинского экономического форума и Всемирной антикризисной конференции была очень насыщена. Ежедневно проходило 15-17 Панельных сессий, круглых столов, конференций. Конечно, присутствовать на каждой физически было невозможно, однако делегаты выбирали для себя наиболее приоритетные темы дискуссий.

Для участников форума были организованы выставка-конференция «АСТЕХ - 2013»: Инфокоммуникационные технологии, инструмент повышения конкурентоспособности экономики, Международная научно-практическая конференция «Современные тенденции в экономике и управлении: взгляд молодежи», III заседание Евразийского делового конгресса «Вступление Казахстана в ВТО: интересы и возможности бизнеса», Глобальный женский конгресс, рассмотревший вопрос «Женщины за развитие экономики и мирового сотрудничества»,

круглый стол на тему «Современные мировые тенденции корпоративного управления и действующая практика».

В заключительный день прошла Панельная сессия «Роль бухгалтерского учета и аудита в обеспечении устойчивого развития финансовой системы государства в условиях рисков», на котором были подняты вопросы перехода на МСФО общественного сектора, что обеспечит фискальную прозрачность, транспарентность государственного бюджета. Эффективная фискальная политика государства в работе с финансовыми рисками, рисками общественной устойчивости обеспечит соответствие текущих и будущих финансовых обязательств.

В программе поездки было участие в Панельной сессии «Евразийская экономическая интеграция – проблемы модернизации и устойчивого развития», в IV Международном инвестиционном форуме «Astana Invest 2013», объединенном мероприятии VI Астанинского экономического форума и Всемирной антикризисной конференции «Диалог лидеров: обеспечение сбалансированного экономического роста в формате G-Global», на котором был разработан Проект Рекомендаций VI Астанинского экономического форума для Лидеров стран G20.

Главная цель воспитательной работы в вузе: воспитание студенческой молодежи, которая чтит свою историю, традиции и обычаи народа, способной принести пользу для процветания своей Родины.

Ежегодно отдел развития образовательных программ и академической мобильности университета проводит конкурс, презентацию инновационных проектов профессорско-преподавательского состава университета с целью выявить из числа преподавателей вуза, занимающихся новыми технологиями, распространить передовой опыт в коллективе для качественной подготовки специалистов. Научная библиотека университета организовала выставку, которая ознакомит преподавателей и студентов с новой литературой, приобретенной в течение года.

В течение отчетного года были проведены мероприятия, направленные на патриотическое воспитание студентов, выполнение задач, поставленных Главой государства Н.А.Назарбаевым перед профессорско-преподавательским составом и студентами, обеспечение участия в реализации мероприятий каждого члена коллектива, помнить историю, знать прошлое, чтобы достойно жить в будущем.

Большое внимание уделяется духовно-нравственному развитию. Участие студентов в театральном фестивале, посещение выставок, в Махамбетовских и Абаевских чтениях, привлечение студентов к культурно-массовым мероприятиям и занятиям в кружках и секциях благотворно влияют на воспитание целевой личности и помогают студентам воспринять многогранность жизни. Проведение благотворительных акций развивают в молодежи чувство сострадания. Немало уделено внимания воспитанию в духе толерантности, терпимости, межнационального согласия. Как показатель – деятельность студенческих молодежных объединений, которые были созданы по инициативе

С заботой о личности будущего специалиста

(Из отчета проректора по воспитательной работе и социальным вопросам 2012-2013 гг. Т.М.Даришевой)

Достойное воспитание молодежи - неотъемлемая часть целостного образовательного процесса и одна из главных задач, стоящих перед вузами Республики Казахстан. Целенаправленная работа в этом направлении ведется на основе нормативных документов: Послания Президента РК Н.А.Назарбаева «Стратегия-2050: Новый политический курс состоявшегося государства» (2012); программной статьи Президента РК Н.А.Назарбаева «Социальная модернизация Казахстана: двадцать шагов к Обществу Всеобщего труда»; лекции Президента РК Н.А.Назарбаева «Казахстан на пути к обществу знаний» (2012), Закона РК «Об образовании, Государственной программы развития образования на 2011-2020 годы». Закона «О молодежной политике РК». Целью воспитательной деятельности является создание оптимальной, здоровой, обеспечивающей гармоничное развитие личности будущего специалиста и социальную защиту студентов в период обучения в вузе.

самых студентов и в рамках университета ведут активную воспитательную работу. Это студенческая Малая Ассамблея народ Казахстана, девичий клуб «Томирис», молодежные объединения «Акикат», др.

Серьезно поставлена работа по правовому воспитанию студенческой молодежи. Проведены кураторские часы по темам: Закон «Об образовании», закон «О государственной молодежной политике РК», «Концепция воспитания в системе непрерывного образования РК», «Государственная программа развития образования до 2020 года», Устав университета, Кодекс чести студентов в ЗКГУ им. М.Утемисова, а также проводятся мероприятия, посвященные государственным праздникам РК.

В целях формирования здорового образа жизни в университете студенты привлекаются к участию в спортивных соревнованиях, открыты кружки и секции. Привлекаются лекторы из Центра формирования здорового образа жизни. Как результат – призовые места в спортивных соревнованиях в области, республике и мире.

В университете всегда поддерживают

инициативы студентов. Воспитательный отдел идет навстречу желанию студентов оттачивать педагогическое мастерство, научную мысль, развивать лидерские качества. Яркий пример – ежегодное проведение Студенческой весны, цели которой объединить молодежь, выявить таланты, организация досуга молодежи.

ППС постоянно совершенствует и повышает квалификацию, принимая участие в областных, республиканских, международных семинарах, форумах, встречах.

В течение года была осуществлена работа по реализации Плана мероприятий по выполнению поручений Главы государства, данных в ежегодном Послании Президента РК Н.А.Назарбаева; в статье: «Социальная модернизация Казахстана: Двадцать шагов к Обществу Всеобщего Труда». А также другие мероприятия по информационно-пропагандистской деятельности воспитательного процесса.

Воспитательная работа – это процесс, требующий постоянного совершенствования. Анализ работы показал, что сильными

сторонами воспитательной работы являются энтузиазм кураторов, активность в общественной жизни группы, факультета, университета; наличие опытных преподавателей, ответственных за воспитательную работу, активное сотрудничество воспитательного отдела, студенческого самоуправления, кураторов, поддержка со стороны руководства университета, деканатов, материальное и моральное поощрение за качественное выполнение работы. В качестве слабых сторон отмечаются: загруженность преподавателей и дефицит времени для индивидуальной воспитательной работы со студентами. Профессорско-преподавательский состав, сотрудники, магистранты, студенты приложили все усилия, чтобы 2012/2013 учебный год был плодотворным, насыщенным, вошел в историю как один из значимых годов в жизни университета.

Казахстан Республикасы Филологтер съезінен туындайтын шешімдердің маңызы мен өзектілігі

Үстіміздегі жылдың 16-17 мамырында Астана қаласында ҚР Білім және ғылым министрлігінің ұйымдастыруымен тұңғыш рет Қазақстан Филологтерінің I съезі өтті. Аталған съезге Махамбет атындағы БҚМУ-дан университет ректоры, академик А.С.Иманғалиев және қазақ филологиясы кафедрасының доценті, филология ғылымдарының кандидаты, 2012 жылдың «ЖОО үздік оқытушысы» атағының иегері, «ҚР Білім беру ісінің құрметті қызметкері» белгісінің иесі З.Ж.Мүтиев шақырту алды.

Съезд «Қазақстанда Филологиялық білім беруді дамытудың негізгі басымдықтары» тақырыбында өтті. Екі күнге созылған съезд барысында пленарлық мәжілістен өзге 6 секция жұмыс істеді. Атап айтқанда 1-секция «Балама формат» формасында алынып, «Тілдердің үштұғырлығы. Қазақстан жастарын біріктірудегі мемлекеттік тілдің рөлі» тақырыбында жұмыс жасаса, 2-секция «проблемалықалқап» делініп, онда «Балаларды тәрбиелеу мен оқытудың жаңа технологиялары мен әдістерін енгізу арқылы мектепке дейінгі білім беру жүйесінің мазмұнын жаңарту» мәселесі талқыға салынды. «Дискуссиялық алаң» түрінде жұмыстанған 3-секцияда «Әлемдік білім беру кеңістігіне кіру жағдайында тіл мен әдебиетті оқыту әдістемесін жетілдіру, электрондық оқыту жүйесін жетілдіру» жайы талқыланды. 4-секция «диалогтық алаң» тәсілінде «Білім беру жүйесін жаңғырту жағдайында филологтарды кәсіби-педагогикалық даярлау» тақырыбында қозғалса, 5-секция - «панельді дискуссияда» «Техникалық және кәсіптік білім жүйесінде педагог кадрларды көптілді оқытуды енгізу» тақырыбында ұйымдастырылса, 6-секция «деңгелек үстел» түрінде ұйымдастырылып, онда «Түрік елдеріндегі латын графикасының негізінде жаңа ұлттық әліпбиді енгізу: проблемалары және оларды шешудің жолдары қарастырылды. Әр секцияда өз тақырыбының аясына сай ондаған баяндамалар тыңдалды.

Съезге филолог-мұғалімдер, ғалымдар, білім мен ғылымның жетекші қайраткерлері, білім берудің әр түрлі деңгейдегі жаңашыл педагогтар, білім беруді басқару, тілдерді дамыту органдарының, кітапханалық жүйенің жетекшілері мен қызметкерлері және шетелдік қонақтар қатысты.

Съезде ҚР Білім және ғылым министрі Б.Т.Жұмағұловтың, М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының директоры У.Қалижановтың, Шөкәрім атындағы Семей мемлекеттік университетінің профессоры, ф.ғ.д. А.Еспенбетовтың, Ресей халықтар достығы университетінің профессоры Ұ.Бахтигерееваның, Х.Досмұхамедов атындағы Атырау мемлекеттік университетінің

Суретте: БҚМУ ректоры А.С.Иманғалиев, БҚО мұғалімдер білімін жетілдіру институтының директоры С.С.Ізмұхамбетова, БҚО Білім басқармасының басшысы А.Ә.Мыңбаева және БҚМУ доценті З.Ж.Мүтиев

профессоры, ф.ғ.к. С.С.Дүтбаеваның, Алматылық жаңашыл ұстаз Б.Әділовтің, Ақмолалық ұстаз, қазақ және ағылшын тілі пәнінің мұғалімі Е.Варанкиннің жасаған баяндамалары көтерген мәселелерінің өзектілігімен көп көңілінен шықты.

Съезд жұмысына белгілі әдебиетші, тілші ғалымдар академик Серік Қирабаев, Әбсаттар Дербісәлі, Шөкір Ыбыраев, Дихан Қамзабек, Жүнісбек Әлімхан, Жүсіпов Махамбет, Шерубай Құрманбайұлы, т.б. қатар 2012 жылдың «ЖОО үздік оқытушысы» атағының иегерлері (8 әдебиетші-филолог, 16 тілші-филолог) қатысып, өз ойларын ортаға салды.

Филологтер съезінде жасалған баяндамалар

фактілеріне жүгінсек, соңғы жылдары білім жүйесі дамудың жаңа сатысына шықты. Қазақстандық білім берудің халықаралық беделі өсіп келеді. Қазақстан ТМД елдері арасынан бірінші болып, әлемдік практикаға сәйкес, өзінің білім беру жүйесінің құрылымын жасады. Қазіргі уақытта Қазақстан ЮНЕСКО-ның Білімді дамыту индексі бойынша алғашқы жеті елдің қатарына кіреді. Біріккен Ұлттар Ұйымы Даму бағдарламасының Адамды дамыту индексі бойынша әлемде 69-шы орында және даму деңгейі жоғары елдер тобына кіреді.

Өткен жылы Дүниежүзілік экономикалық форумның Жаһандық бәсекеге қабілеттілік индексіне Қазақстан бірден 21-орынға

көтерілген. Халықаралық менеджментті дамыту институтының беделді рейтингінде Қазақстан білім берудің 8 позициясы бойынша жоғары көтерілді.

Шет тілін білудің кәсіпорындар сұранысына сәйкестігі бойынша Қазақстан бірден 14-орынға жоғары көтерілгендігін министр өз баяндамасында атап айтты.

Қазақстандық білімнің әлемде танылуына біздің оқушылар мен студенттердің халықаралық олимпиада мен конкурстағы жеңістері өз үлесін қосуда. Соңғы 5 жылда олар әлемдік деңгейдегі 3695 медаль мен наградларды жеңіп алды.

Ағымдағы оқу жылында алғаш рет 28 білім беру бағдарламасы сынақтан өтуде. Олар Еуропа мен АҚШ-тың Кембридж, Гарвард, Иллинойс, Йорк және басқа да жетекші жоғары оқу орындарымен бірлесіп әзірленген.

Алдағы 2013-2014 жаңа оқу жылынан бастап Назарбаев Университетінің және әлемнің 18 елінің сарапшыларының қатысуымен жасалған жаңа бағдарламалар енгізілмек. Педагогтің мәртебесі мен беделін көтеру мақсатында өткен жылдан бастап педагогикалық мамандықтарға арналған гранттың құны ұлғайыпты. Сапаны арттыру үшін педагогикалық кадрлар даярлайтын жоғары оқу орындарының саны қысқартылған. «Бұл практика жалғасатын болады – мұғалімдерді еліміздегі ең үздік жоғары оқу орындары ғана даярлауы тиіс» - деп атап көрсетті министр.

Педагогтарды даярлауда Назарбаев зияткерлік мектептері мен Назарбаев Университетінің ең озық тәжірибесін енгізетін болады. Оқытудың қазіргі заманғы әдістемесі мен технологиялары енгізілуде, Мысалы, микрооқыту, модельдеу, рөлде ойнау, топтық жоба, эссе, кейс-стади, портфолио, т.б.

Осы оқу жылында алғаш рет бірінші сыныптан бастап ағылшын тілі оқытыла бастайды. Осы жобаны іске асыру үшін 2012-2013 оқу жылынан бастап 15 жоғары оқу орнында көп тілді пән мұғалімдері даярлана бастады. Сондай-ақ, филолог кадрларға деген сұраныс артуда. 2013-2015 жылдары 4000-ға жуық маман талап етілсе, болжам бойынша 2020 жылға дейін 10 000-нан астам филолог қажет.

Бүгінгі таңда Жоғары білімді филологтарды – 34 ЖОО, магистрлерді – 29 ЖОО, PhD докторларды – 3 жоғары оқу орны даярлайды.

Өткен Съезде Қазақстан филологиясын дамытудың жай-күйі мен келешегі кеңінен талқыланды. Министр өз сөзінде филолог-мамандардың рөлін арттыру мақсатында филологтар қауымдастығын құруды ұсынды. Осындай съездер мен мәжілістер бұдан былай тұрақты түрде өткізетін болады. Мұндай іс-шаралар ұстаздарға білім жүйесін дамытудың өзекті мәселелерін талқылауға мүмкіндік береді.

Өз тілшімізден

М.Өтемісов атындағы БҚМУ-да филологтердің қатысуымен аймақтық семинар өткізілді. Бұл маңызды шараға филология факультетінің профессор-оқытушылар құрамы, облыстық және қалалық білім басқармасына қарасты мектептердің филолог-ұстаздары, көрші облыстардың ЖОО профессорлары қатысты.

Семинарды университет ректоры, академик А.С.Иманғалиев құттықтау сөзбен ашты. Ректор өз сөзінде: «Біздің жергілікті өңірде де, аймағымызда да филология ғылымының шешілмеген мәселелері бар деп ойлаймын. Атап айтқанда, орта мектепке және ЖОО-ға арналған бағдарламалар мен оқулықтардың жайы, өлке әдебиетін таныту, жас шәкірттерге ана тілі мен шетел тілдерін үйретудегі озық әдістемелердің болмауы, оңтайлы тәсілдердің жетімсіздігі – филолог-мамандарды, сонымен бірге жоғары оқу орындары оқытушыларын ойландыруы тиіс деп ойлаймын. Осы аймақтық семинарды ұйымдастырудағы басты мақсат – Республикалық Филологтер съезінің шешімдерін жергілікті жерде іске асыру идеясынан туып отыр. Елбасы Н.Ә.Назарбаев «Қазақстан-2050» стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Жолдауында ұстаздар қауымына ауқымды әрі жауапты міндеттер жүктеп отыр» -деп атап көрсетті.

Тәуелсіз Қазақстан тарихында алғаш рет 16-17 мамырда Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің ұйымдастыруымен Отанымыздың Бас қаласы – Астанада Республикалық Филологтер съезі өткізілді. Қазақстан филологтерінің съезінде қабылданған шешімдерді жүзеге асыру – тілші, әдебиетші мамандардың күнделікті қызметіндегі басты әрі негізгі мәселелердің бірі болса керек.

Мемлекеттік тіл – ұлттық саясаттың діңгегі. Сондықтан Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың «Ғасырлар бойы қазақтың ұлт ретіндегі мәдени тұтастығына ең негізгі ұйытқы болған оның ғажайып тілі» деп айтуы да бекер емес. Өйткені Қазақстанның болашағы – қазақ тілінде. Бүгінгі таңда Қазақстанда 100-ден астам ұлт өкілдері ынтымақта, татулық пен бірлікте өмір сүріп жатыр. Бұл қазіргі уақытта жаңа Қазақстанды қалыптастыру мен дамыту үшін өте маңызды. Съезге қатысушыларға арнаған құттықтау сөзінде Елбасы тілдерді дамытуға айрықша көңіл бөлетінін айрықша атап көрсетті. Бұл мәжіліс-басқосу Астанада өткен съездің шешімдерінен тарайтын өзекті мәселелерді талқылауға арналып, семинарда «Қазақстан Республикасы Филологтер съезінен туындайтын шешімдердің маңызы мен өзектілігі» (баяндамашы: З.Ж.Мүтиев - М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті қазақ филологиясы кафедрасының доценті, филология ғылымдарының кандидаты, Қазақстан Республикасы Филологтер съезінің делегаты (Орал); Новый формат содержания высшего филологического образования» (баяндамашы: Қ.Т.Утегенова - М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті филология факультетінің деканы, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент (Орал); «Қазақ филологиясы: үрдістер мен тенденциялар, даму болашағы» (баяндамашы: А.Ш.Пангереев – Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе мемлекеттік университетінің профессоры, филология ғылымдарының докторы, қазақ әдебиеті кафедрасының

Қазақстанда филологиялық білім беруді дамытудың негізгі бағыттары

меңгерушісі (Ақтөбе); «Роль филологического образования в инновационном развитии Казахстана» (баяндамашы: С.С.Дүтбаева– Х.Досмұхамедов атындағы Атырау мемлекеттік университеті орыс филологиясы кафедрасының меңгерушісі, филология ғылымдарының кандидаты, профессор, Қазақстан Республикасы Филологтер съезінің делегаты (Атырау); «Қазіргі түркологияның мәселелері: ізденістер мен іркілістер» (баяндамашы: М.Б.Сабыр - Батыс Қазақстан инженерлік-гуманитарлық университеті Батыс Қазақстан гуманитарлық академиясының ғылыми жұмыс және халықаралық байланыстар жөніндегі проректоры, филология ғылымдарының докторы, Қазақстан Республикасы Филологтер съезінің делегаты (Орал); «Болашақ филолог-мұғалімнің кәсіптік біліктілігін қалыптастыру және жас ұрпақтың дамуындағы әдеби тәрбиенің маңызы» (баяндамашы: Ө.Ү.Жақыпов - Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе мемлекеттік университетінің доценті, филология ғылымдарының кандидаты (Ақтөбе); «Қазақстанда латын әліпбиіне көшудің қиындығы мен тиімділігі» (баяндамашы: Ғ.Қ.Хасанов – М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті қазақ филологиясы кафедрасының профессоры, филология ғылымдарының докторы (Орал); «Укрепление позиции русского языка в Казахстане: проблемы и перспективы» (баяндамашы: Ғ.С.Умарова - М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті орыс филологиясы кафедрасының меңгерушісі, филология ғылымдарының кандидаты, доцент (Орал); «Екінші тілді меңгертуге қажетті тіл үйренушінің қабылдау дағдыларын қалыптастырудың жолдары» (баяндамашы: Н.Ж.Дәулеткереева - Назарбаев Зияткерлік мектебінің координаторы, филология ғылымдарының кандидаты (Орал); «Қазақстан мектептерінде ерте жастан ағылшын тілін оқыту әдістемесіне әрекетпен жауап беру әдісін енгізудің өзектілігі» (баяндамашы: И.Н.Касимова - М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті шетел тілін және аударма ісін оқытудың теориясы мен практикасы кафедрасының аға оқытушысы, шет тілдер магистрі (Орал) - тақырыбында баяндамалары тыңдалды.

Соңғы жылдары жоғары оқу орындарында педагогтарды даярлауға қойылатын талаптар барынша көтеріліп келеді. Педагогикалық білім мазмұны түбегейлі қайта қарастырылуда. Әлемдік озық тәжірибелерді ескере отырып, жаңа білім беру бағдарламаларының спектрі кеңеюде.

Жергілікті өңірде де, аймағымызда да филология ғылымының шешілмеген мәселелері әлі де баршылық. Шешімін таппаған өзекті мәселелер филолог-мамандарға зор міндет жүктері сөзсіз.

Зейнолла ЖАҚСЫЛЫҚҰЛЫ,
ҚР Филологтер съезінің делегаты, 2012 жылдың
«ЖОО үздік оқытушысы» атағының иегері

■ Академическая мобильность

Вселенная бескрайних возможностей!..

4 февраля 2013 года мы со своей сокурсницей Айдана Жолан приехали в ЗКГУ им. М.Утемисова из Актюбинского государственного педагогического института в рамках академической мобильности для обучения во втором семестре по специальности «Русский язык и литература» (группа 03205а).

Мои первые дни на филологическом факультете - самые яркие в моей жизни. Здесь были и знакомство с интересными людьми, и другая обстановка, и новые возможности и увлечения.

Атмосфера факультета настолько располагает к себе, что с первой минуты чувствуешь себя как дома. А преподаватели являются достойными людьми с огромным багажом знаний. Они так преподносят материал, что тебе хочется слушать и познавать этот мир. Особенно мне понравились занятия кандидата филологических наук, доцент К.К.Биалиевой. Она преподавала нам предмет «Словообразование и морфология современного русского языка». Её творческая энергия поистине неиссякаема. Мне запомнились и лекции кандидата искусствоведения, доцента Г.Г.Гурьевой, магистра филологии В.К.Базарбаевой, ст. преподавателя В.П.Капленко и многих других преподавателей.

За время учебы в ЗКГУ мы подружились со студентами группы 03205а, в которую мы вошли на один семестр. Студенты группы всегда готовы прийти на помощь, отличаются активностью в общественной жизни, творческим началом. Увлечение театром, возможность выехать в другие города – все это помогает раскрыться студенту ЗКГУ, показать свое творческое «я».

В университете проводилось много интересных мероприятий. Вместе с группой мы приняли участие в фольклорном

празднике «Масленица», который проводили студенты группы 03107.

В конце мая для студентов филологического факультета была организована поездка в музей М.Шолохова в Дарьинске. Мы впервые посетили этот музей, он порастил нас своей красотой и разнообразием экспонатов. Музейные экспозиции рассказывают о детстве, юности, зрелых годах писателя, его творчестве в разные периоды жизни. В них представлены предметы труда и быта казаков начала XX века. Впечатление фантастическое во всех отношениях. Аура добра и высочайшей духовности завораживает. Благодаря этому музею мы узнали много нового. Директору музея и его сотрудникам низкий поклон за их подвижнический труд. Мы очень рады, что нам представилась возможность обучаться в Уральске. Не зря говорят, что ЗКГУ имени Махамбета Утемисова не просто высшее учебное заведение, это вселенная бескрайних возможностей.

Море положительных эмоций, новых ощущений и знакомств! Никогда не забуду эти дни! Хочу сказать всем-всем большое спасибо за то, что приняли нас с любовью и заботились о нас.

Айтолкын МАКСАТКЫЗЫ,
студентка 2 курса специальности
«Русский язык и литература» АГПИ

ЖАҢАЛЫҚТАР

► Для современного магистерского образования в вузах особенно актуальным является вопрос организации научно-исследовательской работы магистрантов. В рамках заключенных договоров ежегодно магистранты нашего университета проходят краткосрочную стажировку в ведущих вузах ближнего зарубежья. Согласно плану стажировки в 2013 году магистранты 1-го курса были направлены на научную стажировку ближнего зарубежья. 15 магистрантов физико-математического факультета с 17 по 27 июня т.г. проходят научную стажировку в Новосибирском национальном исследовательском государственном университете (г. Новосибирск, Россия). 2 магистранта естественно-географического факультета специальности химия с 17 по 27 июня т.г. проходят научную стажировку в Башкирском государственном университете (г.Уфа, Россия) по программе «Теория и практика хроматографических и хромато-масс-спектрометрических методов анализа».

► 2013 жылдың 31 мамыр күні қуғын-сүргін құрбандарын еске алу күніне байланысты №5 ғимараттың 15 аудиториясында әдеби-танымдық кеш өткізілді.

► 30 мамыр және 1-2 маусым аралығында «Бота» қоғамдық қоры білім беру гранттары бағдарламасы бойынша білім алып жатырған студенттерге семинар-тренингтер өтті.

► 4 маусым Қазақстан Республикасының Рәміздер күніне орай университеттің студенттері тәрбие жұмысы және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректормен бірге «Доминанта эпохи» және «Тәуелсіздік шежіресі» атты кино көрсетілімін көруге барды.

► 4 маусым Қазақстан Республикасының Рәміздер күніне орай «Жаса, Қазақстан!» атты патриоттар форумына университет факультеттері мен студенттер қатысты. Жаңа Орда шағын ауданы мен Жәңгір хан аялдамасы аралығында кешкі сағат 18:00 ден 20:00 дейін университет студенттері автошеруге белсенді қатысты.

► В научную библиотеку поступила новая книга Президента страны Нурсултана Назарбаева «Когда мысль материальна». В книгу включены лекции и выступления Президента Республики Казахстан Н.Назарбаева перед учеными, преподавателями, студентами, аспирантами и слушателями крупнейших учебных и научных центров Европы, Америки, Евразии и Казахстана.

► В день рождения великого русского поэта Александра Сергеевича Пушкина, 6 июня, состоялся литературный вечер в сквере у памятника поэту. Главными организаторами выступили кафедра русской филологии ЗКГУ им. М.Утемисова, музей Пушкина, музей «Старый Уральск». В вечере приняли участие студенты, магистранты, преподаватели ЗКГУ, хранители историко-культурного наследия края, все, кому дорого имя великого поэта.

ИНФОРМАЦИЯ о работе комиссии по борьбе с коррупцией

С целью профилактики коррупционных правонарушений в стенах университета в ЗКГУ им. М.Утемисова была создана комиссия по борьбе с коррупцией под руководством проректора по научной работе и научным связям А.К.Муктара, в состав которой вошли представители всех факультетов, юрист, студенческий президент.

Основная цель работы комиссии – проведение профилактической работы, повышение культурного уровня молодежи, информирование и обучение об антикоррупционных действиях.

Каждый семестр во время экзаменационной сессии создается наблюдательная комиссия в составе членов антикоррупционной комиссии и представителей студенческого самоуправления, проводится акция «Объективные экзамены». В течение года члены комиссии информируют коллектив о проделанной работе на университетском телеканале и на страницах студенческой газеты «Өркен», а также публикуют материалы на сайте университета. **В университете действует телефон доверия 26-06-25, который находится в кабинете директора Департамента стратегического развития и качества О.В.Юрова. Во всех корпусах университета установлены ящики для жалоб и предложений.**

В прошлом учебном году был проведен ряд мероприятий по антикоррупционной деятельности комиссии. В том числе однодневный семинар с участием заместителя руководителя дисциплинарного совета областного агентства госслужбы М.С.Нуртазина на тему «Методы борьбы с коррупцией», форум с участием председателя общественного совета по борьбе с коррупцией Западно-Казахстанского областного филиала НДП «НұрОтан» А.С.Айтимова, встреча с заведующей кафедрой уголовного права и процесса Академии государственного управления при Президенте РК А.Ш.Маликовой и др.

В этом учебном году проводится работа по утвержденному плану, результаты работы размещены на сайте ЗКГУ. Студентам был представлен видеоролик на тему «Готов ли ты к этому?», интервью с членами антикоррупционной комиссии и информационный плакат. Прошли традиционные встречи студентов 1-го курса с преподавателями кафедры правовых дисциплин, на которых были разъяснены понятия о коррупционных действиях. А также встречи студентов факультета истории и права с представителями органов власти.

В этом году впервые за время деятельности антикоррупционной комиссии поступили 2 жалобы, которые были рассмотрены на заседании комиссии 28 мая текущего года. Принятые по результатам решения представлены на рассмотрение ректору.

Со следующего учебного года в целях улучшения работы комиссия предлагает вынести проводимые мероприятия на общеуниверситетский уровень, которые ранее в основном проводились на факультетах.

Соб.инф.

-Мне 84 года, - с этих слов, которые поставили меня в тупик, началась беседа с Марией Максимовной Фартушиной на ее родной кафедре биологии и экологии. Впрочем, ее мягко поправили: «Вам же только в августе исполнится, Вам только 83!» Получилось очень по-детски. Не зря замечено, что только дети - чистые душой - всегда готовы прибавить год, и на вопрос «сколько лет», отвечают: «Мне БУДЕТ ...!»

Весь стройный ряд вопросов, который принято задавать ученому, занимающемуся конкретной наукой, рассыпался. С чего начать рассказ о человеке, жизнь которого проходит на виду огромного коллектива университета? А рядом не менее именитые и достойные коллеги, такие как доктор биологических наук, профессор **Талшен Есенамановна Дарбаева**, кандидат биологических наук **Гульжахан Смаиловна Кайсағалиева** и многие другие.

Мария Максимовна готова рассказать и поделиться всем и со всеми. И это касается не только воспоминаний, но и научных идей, редких книг и документов, даже открытий. В наше время, когда все продается и покупается, когда наука, как и любая другая сфера жизни, становится источником неплохих доходов, когда открытия и научные разработки имеют на рынке реальные расценки, жизненные ценности почвовед Фартушиной не для всех понятны. Да и сама Мария Максимовна признается, что и покойный супруг любил посмеяться над ней: «Ей кроме чернополынной ассоциации больше ничего не надо!». И тем не менее знания, «накопанные» в уральской земле, позволили ей стать признанным ученым.

А все начиналось в селе Макаровка Вчерашанского района Житомирской области. Да и сейчас прослеживается в речи Марии Максимовны мягкий украинский акцент. Родилась в августе далекого 1929 года. Первые шаги, первые слова. Обычная крестьянская семья. Родители жили просто, делились теплом и уютом, кроме двух дочерей воспитывали осиротевших детей дальних родственников. Хватало ли, не хватало – все поровну. Можно рассказать о тяжелых годах становления Советской власти, первых годах коллективизации, да в памяти ребенка все в родном селе кажется добрым и родным.

22 июня 1941 года началась война. В селе появились эвакуированные семьи красноармейских офицеров. На четвертый день в село вошли немцы.

-Помню, как во ржи за околицей прятались наши солдаты – молодые парни разных национальностей, человек шестнадцать рассказывает Мария Максимовна. А немцы – вот они, ходят по селу. Сельчан не трогали, но, бывало, куру у кого со двора унесут. Нас, детей, родители посылали к нашим солдатам – покормить. Таясь, несли в ведерках и котелках еду. Раз одна женщина, жена нашего офицера, пристыдить пыталась. Мол, что же вы прячетесь, идите, гоните врага с родной земли. Да чем гнать? У них – по патрону-другому в ружьях. После сельские ребята постарше отвели их к нашим партизанам в лес. Старостой одного из местных назначили, вот только умело он свою связь с партизанами скрывал от немцев.

Два года немецкой оккупации закончились. Война покатила на обратный Запад. Стала восстанавливаться мирная жизнь. Вернулись в школу дети.

Мария Максимовна, окончив с опозданием на два года семилетку, поступила в Верховенский сельскохозяйственный техникум. Располагался техникум в старинном замке, который когда-то принадлежал некой княгине Эвелине Ганской. Рассказывали, что была она необыкновенно красивой женщиной. Сердечную привязанность к ней питал известный французский писатель Оноре де Бальзак и всего за пять месяцев до своей кончины обвенчался с ней. В замке был музей, посвященный писателю, где хранились личные вещи, рукописи французского беллетриста. Но после войны остались лишь плащ, перо и дневник. Остальное забрали немцы.

-Рассказывали, что Бальзак очень любил быструю езду. От станции Бровки 15 километров везли его рысью, каждые три километра меняя лошадей, - вспоминает легенды из истории родного края Мария Максимовна.

Это были дела давно минувших дней. А в реальности – голод, разруха первых послевоенных лет. В техникуме студентов кормили – 300 грамм хлеба и жидкая болтушка.

-Один из студентов стал опухать. Ребята посмеивались: все голодные ходят, а он вот какой толстый стал. Да только оказалось все намного хуже: он опухал от голода. Парнишка съедал свой жиденький суп, а положенный ему кусок хлеба отдавал маме. Так и жили.

Мария Максимовна рассказывает о тех днях легко. Будто память, спрятав в самые дальние уголки трагическое, оставила для слушателей лишь самое светлое и доброе. Все-таки молодость – это ощущение бесконечных возможностей, радости бытия.

После окончания техникума в 1950 году

поступила в Украинскую сельскохозяйственную академию в Киеве на факультет «Агрохимии и почвоведения». Это старинное учебное заведение, которое ведет свою историю с 1898 года. Но прошли и пять лет студенчества. 12 мая 1955 года по распределению Марию Максимовну направляют в далекий Казахстан, город Уральск. Большая страна нуждалась в специалистах-почвоведов.

-Конечно, было страшно ехать в такую даль! И слезы были. Но так было надо. Поступила я на работу в областное землеуправление почвоведом-картографом. Мы выявляли пахотопригодные земли.

В 1957 году Мария Максимовна выходит замуж.

-К тому времени мы получили 3-комнатную квартиру. Писала родителям, как устроилась. Рассказывала, что растет здесь виноград. Приехала ко мне навестить мама. Все говорила: «Неужели руками живую виноградную гроздь поддержи?». Очень ей здесь понравилось. А когда уехала обратно, все вспоминала Уральск. Отца долго упрасивать не пришлось, и родители переехали сюда. Позже и старшая сестра в Уральске обосновалась.

С рождением сына выезжать в долгие командировки стало трудно. Поэтому в 1960 году Мария Максимовна перешла на работу в ТЭЦ заведующей лабораторией. Но уж так устроен изначально пылливый ум Марии Максимовны. Мало ей было только лабораторных данных. Хотелось узнать, как турбины работают, чтобы затем получать более точные результаты.

С того самого времени Мария Максимовна больше не меняла место работы. Более того, стол, однажды поставленный на кафедре в уголке у окна, не сдвинулся с места.

-Сейчас очень здорово. А я помню, когда аудитории были без ремонта. Половые доски рассохлись и образовались щели. Как-то во время лекции увлеклась и не заметила, как каблук туфли попал в такую щель. И ни вперед к доске не пройти, ни обратно. Что делать? Дернула ногу да и ободрала весь каблук.

Неустанно работает над различными научными проектами с 1987 года, выполняя заказы Министерства охраны окружающей среды и нефтегазодобывающих компаний. В данное время является руководителем проекта «Биохимическая рекультивация нарушенных экосистем Карачаганакского нефтегазоконденсатного месторождения и прилегающей территории». Создатель карт, автор многих статей. Имеет советские и казахстанские награды: медали «За освоение целинных земель» (1957г.), «Ветеран труда СССР» (1986г.), «Отличник просвещения Республики Казахстан» (1992г.), «Ерен еңбегі үшін» (2002г.), «60-летие освобождения Украины от фашистских захватчиков» (2008г.), «1941-1945 жж. Ұлы Отан соғысындағы Жеңіске 65 жыл» (2010г.).

Как и много лет назад выезжает в степь, решает финансовые вопросы, держит в памяти имена, цифры, факты. И бескорыстно делится знаниями со всеми.

На протяжении всей жизни несет она огромную любовь и уважение к земле. Как говорит статистика и подтверждает наука, 99,8% пищи получает человечество почвой и лишь две сотые процента дает нам океан. И ведь как там ни говори, а жив человек пищей.

Директор Департамента по академическим вопросам и Болонскому процессу Гульжахан Смаиловна Кайсағалиева, ученица профессора Фартушиной, которая под ее руководством в числе других пяти защитила кандидатскую, не раз выезжала с ней на полевые работы, говорит о бескорыстии, самодостаточности и постоянстве характера дорого учителя.

-Мария Максимовна по-настоящему увлеченный своим делом человек. Данные ее исследований о состоянии, составе, строении почвы нашей области используются до сих пор. Она не меняется с годами. Иногда излишне доверчива и прямолинейна. При всех ее бесспорно неопределимых научных достоинствах, она абсолютно проста в быту. Это настоящая женщина, хлебосольная хозяйка.

О необычайно вкусных пирогах Марии Максимовны ходят легенды, и редко кто, попробовав их, остается равнодушным. Давно похоронены родители, ушел из жизни супруг Константин Сергеевич. Но она не одинока. Мария Максимовна в заботах о старшей сестре, рядом с ней проживает пошедшая по ее стопам внучка с семьей, подрастает правнук.

Сочетая в себе столько разных качеств, остается верной науке. Педагог, ученый, практик, Мария Максимовна уверена, что всем своим достижениям она обязана труду и неспособности перекладывать на других свои обязанности. «Ну кому-то же придется это делать. Как бы трудно не было, если не я, то кто-то другой эту работу все равно сделает. Так почему бы не мне?» - так говорит Мария Максимовна. И это ее жизненное кредо.

-Я думаю, очень важно – прожить жизнь честно и благородно. И выполнить главный долг перед потомками – детьми, внуками, правнуками – сохранить землю, - уверена Мария Максимовна.

Записала М.ДЖУМАГАЛИЕВА

С думой о земле, с заботой о потомках

Что значит «выявлять пахотопригодные земли» словами не описать. Об этом могут рассказать только руки, которые перелопатили столько земли, что и котрам не снилось. В жару и холод выезжали специалисты в степь. Но опять-таки молодость, ощущение причаст-

Подумывала поступить в соответствующее техническое учебное заведение. Тут начальница цеха посоветовала ей идти в Уральский педагогический к профессору В.В.Иванову. И с 1964 по 1967 год училась в аспирантуре у профессора Иванова.

ности к большому нужному делу. Стране нужны были новые, пригодные для выращивания сельскохозяйственной земли.

-Выезжали с бригадой в районы. Устраивались: когда у местных жителей на дому, иногда в школе. А потом дежурная бежала за газетами, скупали все и вечерами читали.

-Это был образованнейший человек, двоюродный, знал языки. Но в то время было принято скрывать свое происхождение, говорил, что из учительской семьи. По окончании в 1967 году защитила кандидатскую в Саратове. В 1969 году стала доцентом, в 1993 году – профессором.

Магистранты 1-го курса филологического и исторического факультетов ЗКГУ им. Махамбета Утемисова успешно прошли стажировку по программе «Диалог культур: Казахстан - Россия» в КФУ в период с 13 по 26 мая 2013 года.

Поездка в город Казань

Хотелось бы выразить слова благодарности Асхату Салимовичу Имангалиеву, ректору ЗКГУ, за предоставленную нам возможность повысить квалификацию в Казанском (Приволжском) федеральном университете!

Цель стажировки – познание принципов диалога культур через призму славянских и тюркских социокультурных и религиозно-исторических взаимоотношений. Руководителем стажировки была заведующая отделением переводоведения и межкультурной коммуникации КФУ, доктор филологических наук, профессор А.Ш. Юсупова.

В первый день после знакомства с Казанским университетом, который был основан как Императорский Казанский университет в 1804 году, мы были приглашены на мероприятие по вручению аттестатов выпускникам КФУ.

Во время экскурсии по Волге на теплоходе «Адмирал» со студентами-иностранцами (из Великобритании, Китая, Колумбии, Саудовской Аравии, Сирии, Ливана, Сьерра-Леоне), обучающимися в КФУ, мы на практике закрепили

полученные теоретические знания. Ведь «диалог культур» – это взаимообогащение культур. Совместили, так сказать, приятное с полезным!

18 мая все магистранты посетили «Национальный музей Республики Татарстан», центр Эрмитажа в рамках Всероссийского проекта «Ночь музеев - 2013», Казанский Кремль, мечеть Кул Шариф.

Мы прослушали курс лекций, составивший 72 академических часа. Наряду с общими лекциями, был прочитан ряд лекций, предназначенных специально для магистрантов специальности «Иностранный язык: два иностранных языка», при этом особое внимание уделялось основным вопросам диссертаций: «Диалог культур в литературе», профессор Р.Ф. Мухаметшина, «Metaphor and its types», профессор Р.А.Аюпова, «Современное состояние концептологии», к.ф.н. Э.Э.Кузнецова, «Восточная религиозная культура в мировой литературе», доцент Р.Ф.Бекметов.

Магистранты провели обширные научные исследования по темам своих диссертаций,

получили консультации ведущих специалистов университета в интересующей их научной отрасли и изучили материалы авторефератов диссертаций и прочих исследовательских работ крупнейших отечественных лингвистов при работе в Национальной библиотеке Республики Татарстан и Научной библиотеке

им. Н.И. Лобачевского.

На мой взгляд, такие стажировки являются хорошей помощью в научно-исследовательской работе магистранта.

Нургуль КИЛИШЕВА,
магистрант 1-го курса специальности
«Иностранный язык: два иностранных языка»

Тағылымдамадан жемістің оралған магистранттар

2013 жылдың мамыр айының 13-і мен 23-і аралығында М.Өтемисов атындағы БҚМУ «Педагогика және психология» және «Бастауыш оқытудың педагогикасы және әдістемесі» мамандықтарының 1 курс магистранттары Ресей Федерациясы Орынбор қаласындағы Орынбор мемлекеттік университетінде «Методология научного исследования» атты тағылымдамадан өтті.

Ғылымды үйренгенде ақиқат мақсатпен білмек үшін үйренбек керек... Дүниенің ғылымын білмей қалмақтың - бір үлкен зарарлы надандық. Абай атамыз айтқандай, өзгермелі ғаламда ғылым, білім, тағылымдама алуға мүмкіндік беріліп отырғанда ол мүмкіндікті пайдаланбау ағаттық екенін ескерген, ғылым жолына бет алған магистранттар Ресей Федерациясының Орынбор қаласындағы Орынбор мемлекеттік университетінде ғылыми тағылымдамадан өтті. Тағылымдамадан өту барысында «Жалпы педагогика» кафедрасының профессоры Назаров Николай Васильевич, «Теория и методология научного исследования», «Акмеология. Акмеологическая грамотность. Акмеологическая культура». «Жалпы тұлғаның педагогика және психологиясы» кафедрасының доценті Ветлугина Фатима Ахатовна, «Поликультурное воспитание. Воспитание поликультурной личности на региональном материале», «Полиязычие». «Әлеуметтік психология» кафедрасының доценті Логутова Елена Владимировна, «Процесс самопознания у младших школьников», «Психосоматические расстройства». «Кәсіби білім беру теориясы мен әдістемесі» кафедрасының доценті Гараева Екатерина Александровна, «Здоровьесберегающие технологии в образовании». «Әлеуметтік психология» кафедрасының доценті Каримова Оксана Сергеевна, «Сказкотерапия как форма организации психологического консультирования». Ертегітерапияның жаңалықтарымен, кіші мектеп оқушысынан азамат пен азаматшаларға оқылатын ертегілер туралы мәлімет берді, тәжірибелер талданды. Дәрістер жан-жақты қамтылған, әрбір магистранттың көңілінен шыға білді. «Кәсіби білім беру теориясы мен әдістемесі» кафедрасының меңгерушісі Гладких Валентина Григорьевна, «Формирования компетентностей» атты дәрістерді тыңдап, дәріс барысында пікір алмасу жұмыстары жүргізілді. Дәрістер лекторлар тарапынан тиянақты дайындалып, тақырып өзектілігі ашылып, дәрістері негізгі ой жеткізілді.

Ғылыммен неғұрлым көп танысқан сайын, оны соғұрлым жақсы көресің деп ақын-жазушылар айтқан болатын. Білім, ғылым нәрімен сусындап жүрген магистранттар осы пікірлерді назарға ала отырып, Орынбор мемлекеттік университетінің кітапхана қорымен, Ресей ғалымдарының диссертациялық жұмыстарымен танысты. Н.К.Крупская атындағы Орынбор ғылыми әмбебап кітапханасында диссертациялық жұмыстары бойынша нәтижелі жұмыс жүргізілді.

Орынбор қаласы тарихқа бай, көненің көзіндей сақталған ғимараттар адам жанын тамсандырмай қоймайды. Оқу, ғылыммен қатар магистранттар рухани азық алып, қаланың мәдени ошақтарымен етене танысты. Мысалы, Орынбор қаласындағы Горький атындағы Орынбор драма театрымен, Музыкалық комедия театрымен, Орынбор облыстық көркем өнер мұражайымен, Орынбор губерниясының тарихи-өлкетану мұражайымен танысып, естелік суреттерге түсті. Орынбор қаласы - жүзден астам ұлт тұратын көп ұлтты қала, қалада көп қоныстанған халықтардың мәдениетімен таныстыратын «Ұлттық саябақтың да» әдемі көрінісін тамашаладық.

Диссертациялық жұмыстарымызға қажетті мәліметтер алуға, рухани өсуге мүмкіндік берген университет ректоратына алғысымыз шексіз.

А.С.ЖАҚСЫҒАЛИЕВА,
педагогика және психология мамандығының 1 курс магистранты

М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті жаратылыстану-география факультетінің биология, экология мамандығында білім алып жатқан магистранттар 2013 жылдың 13-23 мамыр аралығында Ресей Федерациясының Орынбор қаласындағы Орынбор мемлекеттік университетінде «Ғылыми зерттеудің әдіснамасы» тақырыбында құралған бағдарлама бойынша 72 сағат көлемінде тағылымдамадан өтті.

Тағылымдамадан өту барысында «Жалпы педагогика» кафедрасының профессоры Н.В.Назаров «Ғылыми-зерттеу жұмысының теориясы және әдістемесі», химия-биология факультетінің деканы, б.ғ.д., профессор А.М.Русанов «Қазіргі заманғы маңызды экологиялық мәселелер», «Жалпы биология» кафедрасының доценті А.В.Шамраев «Экологиялық және биологиялық мониторинг әдістемесі», «Биоиндикацияның қазіргі кездегі жетілген әдіс-тәсілдері», «Өзен мен көлдерді биологиялық және экологиялық зерттеудің әдістері», «Радиозкологиялық проблемалар» атты «Жалпы биология» кафедрасының профессоры М.А.Сафонов «Қоршаған ортаны қорғау», «Аймақтық табиғатты пайдалану» атты дәрістерін оқыды.

Оқу, білім алу, ақпараттар алмасу, ғылымдағы жаңа жаңалықтармен қатар, Орынбор қаласының тарихи-мәдени ошақтарымен танысу мүмкіндігіне ие болдық.

Оқу процесінде кеңестер (ситуациялық мәтін), тақырып бойынша презентациялар таныстырылып, пікір алмасу, дөңгелек үстел жұмыстары жүргізілді.

Біздің көңілімізден шыққаны - университетке электронды рұқсат карточкалары арқылы жіберілуі, кітапхана қорының ауқымдылығы, әр магистрантқа толық, әрі ыңғайлы ақпарат алып, білімдерін жетілдіріп, ғылыми жұмыспен айналысуға толық мүмкіндік жасалғаны.

Магистранттар атынан ректорат ұжымына және жаратылыстану-географиялық факультетіне алғысымызды білдіреміз.

А.О.АБДРАХМАНОВА,
биология мамандығының 1 курс магистранты

М.Өтемисов атындағы БҚМУ-дың тарих мамандығының 8 магистранты 2013 жылдың 13-27 мамыр аралығында бүкіл Мұсылмандардың орталығы болған Қазан қаласында ғылыми тәжірибеден өтті.

Тәжірибе Ресей Федерациясының ірі қалаларының бірі Қазан қаласында орналасқан «Қазан (Приволье)» Федералды университетінде «Ресей – Қазақстан мәдениет диалогы» атты тақырыпта өткізілді. Тағылымдама жетекшісі тарих ғылымдарының докторы, профессор ҚФУ оқытушысы Искандер Аязұлы Гилязов және университет ұжымы магистранттарды құшақ жая қарсы алды.

Алғашқы күннен бастап туыстас халық қонақжайлылықтарын білдіріп, басқа жоғары оқу орындарынан келген студент, магистранттармен бірге «Адмирал» теплоходында Еділ өзенінде серуендеуге шақырды.

Оқу кезінде профессор Г.М. Давлетшиннің Хазар қағанаты және Ұлы Бұлғария, Ежелгі түрік мәдениеті; доцент М.С. Гатиннің Қазан хандығы, Алтын Орданың тарихы мен мәдениеті; доцент З.С. Минулиннің «Иттифак аль – Муслимин» партиясы; И.А.Гилязовтың ХҮІІІ ғасырдағы татар халқы, Екі әлемдік соғыс аралығындағы Германияның әскери-саяси жоспарындағы түркілік фактор секілді дәрістерді айтуға болады. Дәрістерден соң магистранттар өздерінің таңдаған тақырыптары бойынша Татарстан Республикасының ұлттық мұрағатында, ұлттық кітапханасында, ҚФУ-дың Лобачевский атындағы кітапханасында жұмыстанды. Университет кітапханасы білімнің қайнар көзі десе де болады. Тақырыптарымызға керек оқулықтарды, диссертацияларды, басылымдарды тауып, мол мәліметтерге қанық болдық.

Демалыс күндері Қазан қаласындағы ұлттық мұражай, балауыздан жасалған мүсіндер мұражайы, Сүйінбике мұнарасы, Құл-Шариф мешіті секілді әсем ғимараттармен таныстық.

Екі жоғары оқу орнының арасындағы ғылыми байланыс жалғасын табады деген ойдамыз. Өйткені, бұл тағылымдама болашақ ғалым боламын деген магистранттар үшін өте сәтті болды.

Г.Е.БЕРЖАНОВА,
тарих факультетінің 1 курс магистранты

«Шешендік өнер – көп сөздікте емес, тапқырлықта»

Шешендік өнер – қай заманда, қандай қоғамда болса да қауымға, көпшілікке үлкен әсер ететін, оның санасын, сезімін баурап, күш-жігерін тасытатын қуатты құрал, күні бүгінге дейін құдіретін, қасиетін жоймаған өнер. Ұтымды ой айту, құнды сөз арқылы ойындағысын жеткізу – ата-бабадан қалған игі дәстүр. «Шешендік – көп сөздікте емес, тапқырлықта» деп Ғабиден Мұстафин айтқандай шешендік өнердің қыр-сырын жетік меңгеріп, саналы да ұтымды ойды тапқырлықпен ұштастыра білген жастарымыз ел үмітін ақтар ертеңгі болашағымыз. Елбасымыз Н.Ә.Назарбаев өз сөзінде «Еліміздің ертеңі бүгінгі жас ұрпақтың қолында, болашақты білімді ұрпақ айқындайды» деп баса атап көрсеткен болатын. Сондықтан да еліміздің ертеңгі тұтқасын ұстап болашақ жастарымыз саналы да сапалы білім игеріп, тәлім-тәрбие алып, қандай жерде болмасын өз ойын еркін түрде жеткізе алатындай тұлға болып қалыптасуы қажет. Ата-бабадан келе жатқан осы бір шешендік дәстүрдің жойылып кетпей, керісінше жаңғырып, көпшілік арасында үлкен беделге ие болып келе жатқанының айқын көрінісі ретінде жиі ұйымдастырылатын пікір-сайыс турнирлерін, семинар-тренингтерді және де соңғы жылдары облыс әкімдігінің, «Қазақстан-Орал» телеарнасының қолдауымен халықтың назарына ұсынылған телевизиялық пікір-сайыс ойындарын айтуға болады. Атқарылған игі істерді одан әрі жалғастыруды көздеген М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті жанындағы «БҚМУ «Ақиқат» пікір-талас орталығы» жастар қоғамдық бірлестігі ағымдағы жылдың 20 мамыр күні БҚО Жастар саясаты мәселелері басқармасының қолдауымен жалпы орта білім беретін мектептердің оқушыларына арналған

пікірсайыстың шеберлік сабағын өткізді.

Облыс жастары арасында пікір-сайыстың деңгейін көтеру, жастардың патриоттық және ұлтжандылық сезімін арттыру, білімді де интеллектуалды шешен жастарды ынталандыру, олардың саяси көзқарасын қалыптастыруды мақсат еткен шараға БҚО Жастар саясаты мәселелері департаментінің бас маманы

Р.Р.Ашенова, «БҚМУ «Ақиқат» пікір-талас орталығы» жастар қоғамдық бірлестігінің төрағасы М.Қ.Сүлейменов, Евразия академиясы «Есеп және менеджмент» кафедрасының оқытушысы, республикалық деңгейдегі пікірсайысшы Н.А.Тажженов, БҚО «Жастар Қауымдастығы» заңды тұлғалар бірлестігінің бас маманы Н.Айтбаев, бірнеше облыстық пікірсайыс турнирлерінің жеңімпаздары, республикалық деңгейдегі пікірсайысшы Е.Қ.Мұратов, Н.О.Бисенбаев қатысты.

Шеберлік сабақ барысында БҚО Жастар саясаты мәселелері департаментінің бас маманы Р.Р.Ашенова сөз сөйлеп, шараның маңыздылығына тоқталды. Облыстық пікірсайыс турнирлерінің жеңімпазы, республикалық деңгейдегі пікірсайысшы Ө.Ө.Орынбасаров «Пікірсайыс – шешендік өнердің бастауы» тақырыбында баяндама жасап, пікірсайыс түсінігі, шығу тарихы жөнінде ақпарат берді. Евразия академиясы «Есеп және менеджмент» кафедрасының оқытушысы Н.А.Тажженов «Линкольн-Дуглас», «АПФ» форматтарының маңыздылығы мен ерекшеліктері жөнінде баяндама жасап, жүргізілу ережелерін бейне слайдтар арқылы толыққанды түсіндіре білді. Қалалық мектеп оқушылары баяндамашыларға өз сауалдарын қойып, белсенділікпен пікір алмасты. Шараның шақырулы қонағы Е.Қ.Мұратов пікірсайыс өнерінің өзіне берген құндылығымен бөлісті. Шараға қатысушы мектеп оқушылары өздерінің сұрақтарын қойып, еркін пікір таластырды. Шара соңында облысымыздағы үздік пікірсайысшылардан құралған командаларымен көрсетілім ойындары өткізілді. Көрсетілім ойындары шешендік өнердің хас үлгісін көрсетіп, ерекше ой ұшқырлығын дәлелдеген ойыншылар оқушыларды үлкен әсерге бөледі. Мектеп оқушылары аталмыш шарадан алған әсерлерімен бөлісіп, ұйымдастырушыларға алғыстарын білдірді.

М.СҮЛЕЙМЕНОВ

СТУДЕНТТЕРДІҢ ЕҢБЕК СЕМЕСТРІ БАСТАЛДЫ

3 маусым күні Орал қалалық мәдениет және демалыс саябағында студенттік құрылыс және «Жасыл ел» жастар еңбек жасақтарының жазғы III еңбек семестрінің салтанатты ашылу рәсімі болды.

Оған жазғы демалыстарын облысты абаттандыру және құрылыс саласының дамуына үлесімізді қосамыз деген барлық оқу орындарының студенттік еріктілері, оқушылар, командирлер мен сарбаздар жиналды. Оның ішінде біздің «Жасыл ел» жасағының, студенттер құрылыс жасағының студенттері де қатысып, белсенділік танытты. Мақсаты - жаз бойы студенттерден құралған еңбек жасақтарының жұмысын жандандырып, демалыс уақыттарын тиімді пайдалану арқылы жастарды қазақстандық патриотизмге тәрбиелеу. Осы орайда облыстық жастар саясаты мәселелері басқармасы, «Жас Отан» жастар қанатының өкілдері белсенділік танытқан жастарға сәттілік тілеп, әрдайым бірігіп жұмыстануға шақырды.

Республикамызда 2001 жылы өзінің бастауын алған Студенттік құрылыс және жастар еңбек жасақтарының штабы өңірде 2003 жылдан бастап өз қызметін бастағаны белгілі. Осы кезге дейін 10 мыңға жуық студенттің жазғы демалысында жұмыспен қамтуға мол мүмкіндік туғызған бұл еңбек жасағы биылғы жаз айларында жастарды Ақжайық, Бөрлі аудандары және Зашаған кентіндегі құрылыс жұмыстарына жұмылдырмақ. Алғашқы маусымда бірден 200-ге жуық студент еңбек майданына аттанбақшы. Студенттер ұраны «Еңбек етсең ерінбей, тояды қарын тіленбей» болмақ.

Өз тілішіміз

Город поразил нас богатой историей. Каждый день пребывания в Уральске был очень насыщен благодаря слаженной работе кафедр русской филологии ЗКГУ им. М.Утемисова.

В первый же день мы стали участниками пресс-конференции, посвященной закрытию Недели славянской культуры, встретились с генеральным консулом РФ в Уральске Саидом Магомедовичем Забитовым и вице-консулом РФ Дмитрием Юрьевичем Пантелиным.

Огромное спасибо заведующей кафедрой Гульнар Сидагалиевне Умаровой за предоставленную программу практики, за организацию выездной экскурсии в село Дарыинск в дом-музей М.Шолохова, который был открыт в сентябре 1979 года при его жизни.

В музее нас ждала директор Ольга Чеканова, которая рассказала нам историю музея. Инициатором создания музея был писатель Н.Ф.Корсунов, который в течение долгого времени общался с М.А.Шолоховым. Во время Великой Отечественной войны сюда была эвакуирована семья писателя, здесь же, в Дарыинске, он работал над романом «Они сражались за Родину», над докладом о Льве Толстом, начал писать очерк «По Западному Казахстану». В октябре 1965 г. в Дарыинске Михаил Шолохов узнал, что стал Нобелевским лауреатом.

В музее хранятся мебель и личные вещи писателя, разные предметы быта, одежда, в которой он любил ходить на рыбалку. «Отдаленность нашего музея от города никак не влияет на его посещаемость. Интерес к творчеству Шолохова с годами не угасает, а растёт», - убеждает нас директор музея Ольга Чеканова. В Уральске охотно цитируют сказанные однажды М.Шолоховым слова: «На Дону я казак, на Урале я казах».

Особо хочется отметить лингвокультурологическую экскурсию по историческому району Курени, которую провела старший преподаватель кафедры русской филологии Галина Анатольевна Донскова. Она раздала нам копии плана города Уральска 1917 года. Бульварная, Торговая, Кожевенная, Штабная, Буянная, Куренная, Ханская – каждая улица хранит столько интересного, познавательного. Каждая улица – это целая история.

Об истории города можно судить по его архитектурным и историческим памятникам, и одним из таких памятников является дом-музей Е.Пугачева, который мы посетили. Этот дом связан с именами великих русских писателей, исследователей, которые находили здесь исторические материалы для своих работ. Здесь

ЗКГУгвартс – университет знаний, чародейства и волшебства

В начале июня выпускникам обычных - и не очень - школ приходится сдавать самый главный экзамен в своей жизни – ЕНТ. Затем большинство из них идет в главную обитель знаний - вуз. Превозмогая усталость, абитуриенты сдают экзамен, находясь под орлиным взглядом строгих преподавателей.

И все для того, чтобы поступить в ЗКГУгвартс. Этот путь прошли и мы – группа 03107 «Русский язык и литература» филологического факультета. Все для того, чтобы стать мастерами своего дела. Мы - юные, несмышленные, но позитивно настроенные волшебники, с благоговением ждали начала семестра. Наш куратор – доцент фольклорной магии Наталья Алексеевна Выдрина взяла нас под свое крыло и указала нам правильную дорогу в мир магии (то бишь – филологии). Нас ожидали опасные приключения: огнеопасные семинары, пышущие жаром срсп, на конкурсах и фестивалях - коварные соперники с других факультетов и самое главное – та, чье имя нельзя называть, но мы осмелились – Великая-и-Ужасная Сессия. Только настоящие смельчаки из филфака смогли выйти на бой и сдать все экзамены. Мы изучаем древний мертвый язык (латынь), язык свободных воинов (казахский), благородных лордов (английский), суровых мужей (славянский). Мы изучаем магическую природу звуков (фонетика), историю магической державы (История Казахстана), историю великих мастеров слова и их трудов (история литературы).

Много знаний открылось нам после поступления в ЗКГУгвартс. Проходят магические олимпиады, где лучшие из

лучших получают грамоты, которых достойны самые трудолюбивые и умные студенты. Здесь лентяям не место – только свободные духом, развивающиеся, находчивые волшебники смогут постичь тайны литературы и языка на факультете филологии – древнейшем из факультетов. На нашем факультете учились и работали великие маги филологии Е.И.Коротин, А.Н.Евстратов, Н.М.Щербанов, З.И.Туаева. Сейчас нам дают эксклюзивные знания преподаватели, лучшие в своем деле: Р.Э.Винник, Г.А.Донскова, Н.А.Выдрина, Г.Г.Гурьева, Н.С.Жигалин и многие другие. И руководит всей этой рабочей магической силой Г.С.Умарова.

ЗКГУгвартс полон загадок, неожиданных знакомств, тайных, запретных знаний. Филологический факультет – это волшебный стержень, один из главнейших органов ЗКГУгвартса, это его духовно-эстетическое начало. Если кому-то подвластна магия Слова, вы непременно попадете в наш ЗКГУгвартс!

P.S. Воспринимайте это как шутку или сказку. А во всякой сказке, как и в шутке, есть весомая доля правды.)

А.Криуля, Я.Гумарова,
гр.03107, Филология: русский язык

Практика в Уральске

Мы, студенты 1-3 курсов историко-филологического факультета АГУ им. Х.Досмухамедова (г.Атырау), проходили фольклорно-диалектологическую практику в городе Уральске Западно-Казахстанской области с 13 по 18 мая.

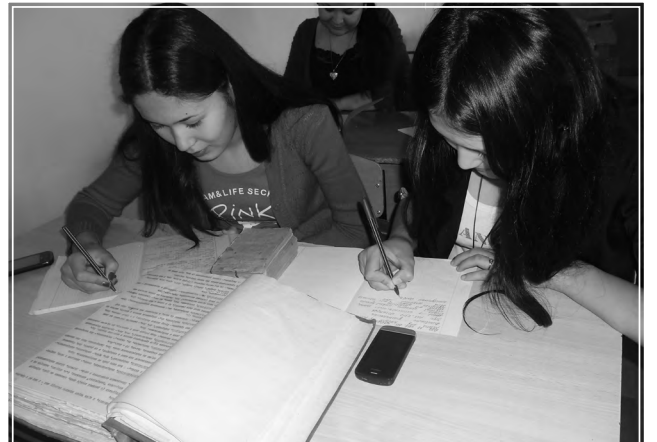
экспонируются подлинные вещи казачьего быта и вооружения. Каждый из экспонатов говорит о самобытной и своеобразной истории уральских (яицких) казаков, об истории края.

Особую благодарность выражаем старшему преподавателю кафедры русской филологии Розалинде Эйзеровне Винник за помощь в работе с фольклорным и диалектологическим архивным материалом кафедры русской филологии. Она познакомила нас с биографией Н.М.Малечи, который отдал 25 лет подвижнического труда созданию словаря говоров уральских (яицких) казаков. Мы работали с рукописными и машинописными оригиналами трудов Н.М.Малечи, с материалами диалектологических экспедиций 1947-1957 годов.

Р.Э.Винник познакомила нас с народным музеем «Старый Уральск».

Все экспонаты музея собраны благодаря жителям Уральска. В музее находятся старинная мебель, посуда, часы, предметы быта, иконы, богатейшее собрание фотографий и открыток с видами старого Уральска, замечательная коллекция дореволюционной краеведческой литературы, старопечатных книг. В настоящее время музей является своеобразным очагом культуры, где собираются люди, любящие и знающие Уральск, его интересную богатую историю.

Мы посетили дом-музей А.С.Пушкина, музей уральского художника С.Гумарова, храм Христа Спасителя, познакомились с другими архитектурными памятниками Уральска – все это обогатило наши знания об истории этого славного края. Мы собрали большой материал по фольклору и диалектам.

Выражаем огромную благодарность всем организаторам – руководству Атырауского государственного университета им. Х.Досмухамедова и Западно-Казахстанского государственного университета им. М.Утемисова – за интересную фольклорно-диалектологическую практику, которая дала не только знания, но и обогатила наш духовный мир, что несомненно важно сегодня, когда все больше «виртуального» захватывает все стороны нашей жизни. Уверены, что впечатлений после увлекательного путешествия в мир старины в городе Уральске хватит еще надолго, и надеемся, что эта встреча не последняя.

От имени группы студентов специальностей «Русский язык и литература», «Русский язык и литература в школах с нерусским языком обучения» АГУ им.Х.Досмухамедова Айдана Гимранова.

Мейрам Исатайұлы, өңірімізде жастар саясатының дамуына үлес қосып жүрген Сіздің еселі еңбегіңіз еленіп, медаль иегері атандыңыз. Сол марапатыңызбен шын жүректен құттықтаймыз!

Әсеріңізбен бөлісе отырсаңыз.

- Рахмет! Шыны керек, 4 маусым күні Қазақстан Республикасының рәміздеріне арналған концерттік кеште белгілі бір деңгейде марапатталамын деп ойлаған жоқпын. Мен үшін бұл үлкен тосын сый болды. Мен өте қуаныштымын. Барлығына шексіз алғысымды білдіремін.

- Сіз тәрбие бөлімінің жетекшісі ретінде студент-термен тығыз жұмыс жасап келесіз. Сіздің кезіңіздегі студент-жастар мен қазіргі студент-жастар арасында айырмашылықтар бар ма екен?

- Айтарлықтай үлкен айырмашылық бар деп айта алмаймын. Айырмашылық болса олардың кейбір жеке қырларында, өмірге деген жеке көзқарастарында, оқуға, ғылымға, тәрбие процесіне деген қызығушылықтарында болуы мүмкін. Бұрын мынадай болды, қазір мынадай деп айтуды дұрыс деп санамаймын. Әр кездің, әр заманның өзіне тән жастары болады емес пе?! Сондықтан да дана халқымыз «Заманына қарай адамы» деп бекерге айтпаса керек.

- Біз білетін Мейрам ағай спортпен шұғылдануға қалай қарайды?

- Спортпен үнемі шұғылданамын деп айта алмаймын. Спорт оптимистік мәдениетті, сергектік мәдениетін қалыптастырады. Жаттығу адамның жастық шағын ұзартатыны мен айтпасам да белгілі. Уақыт болса, спортқа да көңіл бөліп, дене еңбегімен де шұғылданғанымыз жөн деп есептеймін.

- Жоспарларыңызбен бөлісе отырсаңыз...

- Жоспар көп. Алдымдағы ең үлкен жоспарым маған сенім артқан ұстаздарымның, тәлімгерлерімнің, отбасымның, достарымның, маған жақсылық ойлайтын адамдардың үмітін ақтау деп білемін. Сенімді ештеңеге сатып алу мүмкін емес, сондықтан да маған сенген адамдардың үмітін ақтау - менің жоспарымның бірінші бөлімінде тұратын іс-шаралардың бірі. Адами бағыт болсын, кәсіби бағыт болсын, еңбек бағыты болсын, кісілік қасиеттерім болсын, айналадағы адамдардың үмітін ақтасам, бұл менің ең маңызды жоспарымның жүзеге асқаны деп білемін.

- Өмірлік ұстанымыңыз?

- Менің негізгі өмірлік ұстанымым - «Таспен атқанды аспен ат», «Қызғанба, одан да жақсы іс істеуге тырыс», «Биікте тұрып, мұрныңды шүйірме, төменде тұрып, тізе бүгіп иілме».

«Көңіл аудар даналардың сөзіне, адал жанды өнеге тұт өзіңе»

- Сіз нақыл сөздерді пайдалана отырып, әдемі де әсерлі сөзіңізбен көпшіліктің назарын өзіңізге бірден аударасыз, Әсіресе, халық даналарының сөздерін, мақал-мәтелдерді қолдануыңыз сөзіңізге жан бітіргендей болады. Әрине, мұның бәрі іздену, әдеби кітап оқу арқылы берілетіні белгілі. Сіз де кітап оқуға уақыт бола ма?

- (күлді) «Ең бірінші ыстық қайрат, нұрлы ақыл, жылы жүрек» деп Абай атамыз айтқандай, адам осы үш қасиетті бойына жинаса, тырысса, ұлылардың ұлысы айтқандай «толық адам» бола алады деп ойлаймын. Сонда ғана алынбайтын қамал болмайды.

Уақыт жоқ деп асығыстық танытатынымыз рас. Сондықтан да қай нәрсеге де уақыт тауып, кітап оқыған адам рухани дүниесін байытатыны айтпаса да белгілі. Ол туралы кемеңгер Елбасымыз да «Тегінде кітап оқитын адамдар, компьютерде, интернетте отыратын адамдарды басқарады» - деп бекер айтқан жоқ, «кітап – өлмейтін, өшпейтін рухани мұраның көзі». Сол мұраны ұрпақтан-ұрпаққа жеткізіп, сапалы кітаптар шығаруға біздің де заманымыздың жастары атсалысса нұр үстіне нұр болар еді.

- Сізге студенттер қызыға қарайды, шешен сөйлеуіңіздің сыры неде?

- Шынымды айтсам, сөйлейтін сөзіме бос сөз, жел сөз қоспауға тырысамын. Абай атамыздың сөзі бар ғой! «Жүректен шықпаса жүрекке жетпейді». Қандай да бір мәселені шешу жолдарын айтқан кезде, шындықты айтып, дұрыс жол көрсетуге тырысып бағамын. Бәлкім, шынайы ақпарат болған соң тыңдап отырған адамға әсерлі жетуі мүмкін. Әрине, одағай, қыстарма сөздерді қолданбай, әдемі жеткізуге тырысамын. Көркем әдебиеттер, газет-журналдар оқудың да үлкен пайдасы бар.

«Қол бастау қиын емес, шабатын жерде жау бар, Жол бастау қиын емес, қонатын жерде көл бар, бөрінен де қиыны - шаршы топта сөз бастау». Кісі алдында сөз сөйлеу үшін кісілігің болуы керек деп ойлаймын, ал кісілігің болу үшін көп еңбек етіп, іздену керек.

- Өзіңіз білесіз, қазақ халқы ақын-жазушылардан кенде емес, кімдерді сүйіп оқисыз? Қазір қандай кітап оқып жүрсіз?

- Өзіміздің от жалынды, орақ ауызды, өмір жолы да, өнер жолы да ғибратты, заманның қилы кезеңдерінде халықпен бірге тыныстап, соның қуанышымен қуанған, қайғысымен қайғырған бес арысымыздың, үш бәйтерегіміздің шыншыл, мәнді шығармаларын көп оқимын.

- «Бальзакты оқымай француз тұрмысын, Толстойды оқымай орыс өмірін, Тогоарды оқымай үнді тіршілігін білем деу ағат» деп Зейнолла Қабдолов айтқандай, қазіргі уақытта әлем әдебиетіне деген қызығушылығым артып, шетел бизнес философтарының адамның психологиясына, адам дамуына байланысты, тұлғалық жетілу бағытындағы кітаптарынан сусындап жүрмін десем артық айтқандық емес.

- Студент-жастарға айтарыңыз...

- Өмір әрбір адамға ғаламат зор баға жетпес сый – күш-жігерге толы жастықты, арман-үмітке, тілек пен білімге, күреске, ұмытылмасқа толы, үміт пен сенімге толы жастық дәурен берді. Ал, студент-жастарға айтарым, сендер жассыңдар, көп нәрсені естіп-білуге, көп нәрсені көкейге түюге тиістісіңдер дегім келеді.

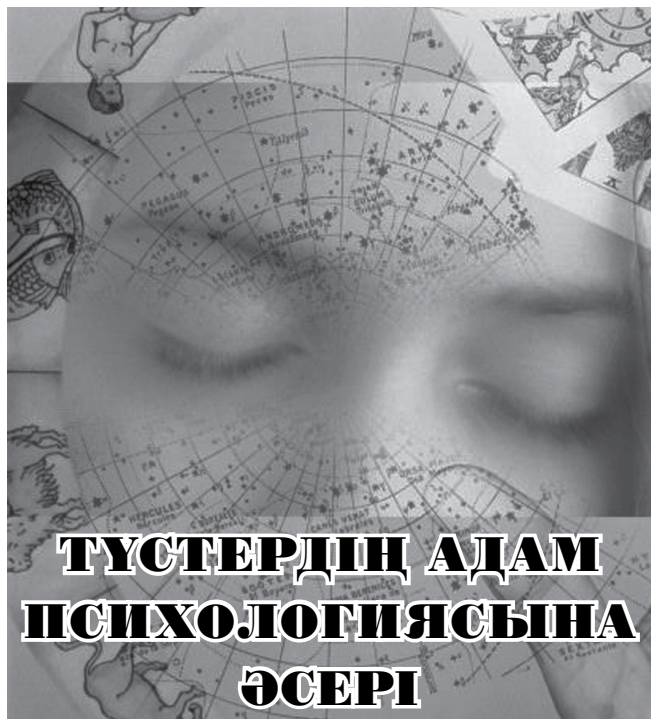
Адам бойындағы бұлжымас баянды нәрсе – өзінің жандүниесіне жас кезінде сіңірген нәрсесі. Ыдысқа о баста сіңген иіс қирап қалса да кетпейді. Өсіп келе жатқан жас ағаш та әуел баста бұтақтарын жан-жаққа қалай жайып, таратқан болса, жүздеген жылдар бойы, қашан оны шауып құлатқанша, солай тұра береді... Адам бойында да алғашқы әсерлер тап солай берік орнап қалады, ал егер өзгеріп жатса, бұл бір керемет болар еді, сондықтан даналықтың шынайы талаптарына сәйкес ақылға қонымды нәрсенің бәрін олардың балғын жас шағында бойына дамыта білу керек деп ойлаймын.

Қымбатты студенттер, әр уақытта Махамбет бабамның атымен аталатын оқу ордамыздың байрағын көктен желбірете беріңдер!

- Мейрам Исатайұлы, әңгімеңізге үлкен рахмет! Жасампаз істеріңізге тек жетістіктер тілейміз!

Осы тұста «Көңіл аудар даналардың сөзіне, адал жанды өнеге тұт өзіңе» - деген Жүсіп Баласағұнның даналық сөзі еріксіз ойға оралады». Бұл тіркес Мейрам Исатайұлына арнап айтылғандай...

Сұхбатты жүргізген: Гүлфани Ерсайынова

Біздің айналамызды қоршап тұрған сан алуан түстер - біздің өлеміміздің айқындаушы. Айналамыз түрлі-түсті болмаса, өміріміз де қызықсыз болар еді. Бір түстер адам жанын тыныштандырса, басқалары алай-дүлей сезімге бөлейді. Біз түстерді өз өлемімізді сипаттауда пайдаланамыз: назар аударту үшін, жеке көзқарасымызды жеткізуде, топпен біріккенде. Бәрімізде «қызғылт көзілдіріктен қарау», «ол бәрін қара түсте көреді» тіркестерін естіп жүрміз. Бұл өмірге жеңіл көзқараспен қарайтын адамдар үнемі қызғылт көзілдірікпен жүреді деген сөз емес, бұл арқылы түс пен адам көңіл-күйінің байланысы барын байқаймыз.

Күнделікті өмірде біз аса мән бере бермейтін «түстердің» адам психологиясына айтарлықтай ықпалы бар екендігін бүгінде дүниежүзілік ғалымдар дәлелдеп шықты. Түстер арқылы көңіліңізді көтеруге де, денсаулығыңызды да түзетуіңізге болады. Сіздің таңдаған түсіңіз айналаңыздағыларға сіз туралы көп мәліметті беріп тұрады. Мәселен, жасыңызды, мәдениет деңгейіңізді, біліміңізді, ерекшеліктеріңізді, мінезіңізді сіз жиі қолданатын түске қарап-ақ байқауға болады. Сондықтан да, төменде ұсынылған түстер психологиясын оқи отырып, жақындарыңыз туралы мәлімет алуға немесе айналаңыздағы адамдардың сізге деген оң пікірін тудыра отырып, өз стиліңізді, бедел-бейнеңізді қалыптастыруға мүмкіндігіңіз бар. Негізгі түстерге тоқталсақ:

Қызыл – түстердің ішіндегі ең жылы түс. Бұл түсті сөзшен адамдар таңдайды. **Қызыл түс** - от және қанның түсі. Екінші жағынан қызыл түс-күш пен қызбалықтың белгісі. Бұл түс құштарлықты, күресті, белсенді өмір салтын білдіреді. Вагнер музыканы тек қызыл түс бар жерде жазған, сондықтан оның әуендері әсерлі естіледі. **Қызыл түс** адамның энергияға толы екенін көрсетеді. Өмірлік күшті, белсенділікті, нәтиже, сәттілікке қол жеткізу үшін барлық мүмкін болған талпынысты, бейімділікті, албырттықты, жеңіске деген жігерді, құлшынысты білдіреді.

Сары түс – жеңілдік пен қуанышты, сабырсыздықты, нұр сәулені білдіреді. Қуаныштың, құн шапағатының нышаны. Сары түс адамды болашаққа бағыттайды, жаңалыққа талпындырады, заманауилыққа, дамушылыққа құштар етеді. Бұл түсті таңдаған кез келген адам қиындықты тезірек жеңуге құлшынып, тезірек босап шығудың амалын іздеп тұрады. Өзгерісті жиі қалап тұрады, сары түске құмар адамға **тұрақсыздық** тән.

Көк түс – жан тыныштығын, молшылықты, татулықты білдіреді. Ол адамдар мен қоғамды байланыстыратын негізгі дәнекер іспетті, бірлік, көпшілдік сезімін, сенімнің түсі. Сондай-ақ, көк түсті ұнататындар өкпелегіш, сары уайымға салынғыш болып келеді. Әсіресе, көк түсті **молшылықтың** нышаны болғандықтан семіз келген адамдар ұнатады. Көк түсті таңдағандар – тыныш ортаны, мазасыздық пен сотқарлықтан, келіспеушіліктен алыс болуды қалайтындар.

Күлгін түс. Ауыртпалық сезімін, ішкі күйзелісті білдіреді. Ақындар да өз жан күйзелісін өлеңдерінде күлгін реңк арқылы беруге ұмтылуы кездейсоқтық емес. Күлгін сәуленің басқаларға қарағанда электрохимиялық сәулесі көп. **Күлгін түс** - адамның тілегені мен қиялындағысы **ақиқатқа** айналады деген үміттің нышаны. Асыл арман мен көркем қиялдың түсі. Бұл түсті таңдағандар тек өзгелерді таң қалдырғысы немесе сүйсіндіргісі келмейді, өзін де таң қалдырғандығын қалайды.

Қара – шындығын айтқанда, бұл түс емес. Қара – бұл түстің жоқтығы. Әдетте, адамдар қарама-қарсылықты айтқанда олар ақ пен қара туралы айтады. Егер ақ түс бәрін анық қылса, қара түс керісінше жасырады. Қара - бұл мағына беретін түс, сонымен қатар көздің дем алуына мүмкіндік береді. Қара – түрлі жағымсыз көңіл-күй, мазасыздық, ашушандық тудырады. **Қара түс** – абсолютті шекара, өмірдің тоқтайтындығының белгісі. Ол ғайып болу, өлім ойын көрсетеді.

Ақ түс - жалпы ақ түс емес, ол - көптеген түстердің жиынтығы. Сондықтан ақ – бұл қуат синтезі. Міне, неліктен көптеген елдерде ақ түс пәктіктің, ашықтықтың және шындықтың белгісі. Ақ түс әділдікті білдіреді. Ақ түс жолыңызды ашып, кедергілерді жояды.

Сұр түс. Қою сұр түс мұңға батырады, бұл түске боялған заттар түссіз көрінеді. Латенто-магикада «жоғалу, көзге көрінбеу» мақсатында қолданылады. Сұр түс – еркіндіктің нышаны. Бұл түсті таңдағандар – белгілі бір жүктелетін міндеттен ада болғысы келеді. Ештеңеге араласқысы келмейді, көпшілік ортаны ұнатпайды. Ортада оның бары, жоғы байқала бермейді. Адамдар оларды тез жалықтырғыш, іш пыстыратын жаратылыс ретінде қабылдайды.

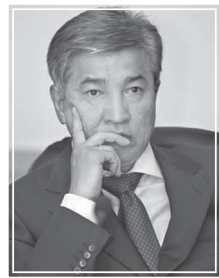
Сондықтан да, таңертеңмен жұмысқа кетіп бара жатырып өз киіміңізге назар аударыңыз, барынша ашық-жарқын ерекше киінуге тырысыңыз, костюміңізге ерекше деталь қосуды да ұмытпағайсыз. Сонда ғана біз көшелерден, қоршаған ортамыздан өңкей сұрғылт бейнелерді емес, өзімізге көктемдей көңіл-күй сыйлар адамдарды көрерміз.

Ақсұңқар ЖҰМАБАЕВА, Анар ҚАПАШЕВА, қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының 2-курс студенттері

Құттықтаймыз!!!

БҚО ішкі саясат басқармасы мен «Жас толқын» жастар қоғамдық бірлестігінің ұйымдастыруымен 5 республикалық дельфийлік ойындардың БҚО бойынша іріктеу кезеңі өткен болатын. Сол байқауда тележурналистика аталымы бойынша үздік деп танылып, республикалық кезеңге жолдама алған және I дәрежелі дипломмен марапатталған физика-математика факультеті информатика мамандығының 1 курс студенті Негмет Мейрамгүлді жеңісімен құттықтай отырып, шығармашылығына шалқар шабыт, жемісті нәтиже тілейміз.

Махамбет өзінің болмыс - бітімін ең алдымен ел мүддесіне қызмет етуге бағыттаған ер-сарбаз ретінде тиянақтады; сөз құдіретін, өзінің поэтикалық дарынын біле әрі игере отырып, төңкерісшілердің қаруына, идеологиялық үніне бейімдеді.

Махамбет воспринимал и утверждал себя, прежде всего, как воин-герой, выдвинувший себя на службу народным интересам; зная же и владея силой слова, свой поэтический дар он, похоже относил к оружейному арсеналу повстанцев, их идеологическому рупору.

Makhambet interpreted and stated himself, first of all, as a warrior-hero, and put himself forward to serve people's interests: knowing and possessing a power of word he seemed to have used his poetic gift as a weapon of rebels, as an ideological mouthpiece.

Иманғали Тасмағамбетов,
Астана қаласының әкімі, университет түлегі

■ Рухқа тағзым

«Қаройдың қамшым қалды-ау қабағыңды:
Деп өткен бабамыз көп заманында.
Данышпан қариядай жатқан сынды
Қалың бір ойға батып дала мұнда.
Қара бұлт ұлыларға төнді кілең,
Бас тартпай Махамбет те өрлігінен,
Пейілдің тарлығынан кеткен шығар,
Даланың опа таппай кеңдігінен.
Оранып көрген емес жасыл бауға,
Қаройдың қабағы әлі ашылмауда...
Қайран ер қылыш пенен қамшы түгіл,
Қалдырып кете барған басын жауға.
Қаройдың қайғы ойнайды қабағында,
Жусанның жас тұнғандай жанарында.
Қазағым не болар ? - деп жатқандай-ау
Қалың бір ойға батып дала мұнда.

Ғайсағали Сейтақ,
Ақын, Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі,
университет түлегі

Қазақ халқы шешендік сөздерінің табиғаты ерекше. Оған тек таңдай қағып тамсану аз, тұңғиығына терең сүңгіп, түсіну керек. Ұлттық шешендік сөздердің таңғажайыптығы көлемінің шағын, сөйлемінің ықшам болуында; тыңдаушысын жалықтырмай, зеріктірмей ұйытып, үйіріп әкететін әсерлі келуінде; шешендік сөздердің қысқа болғанмен, мақал-мәтел емес, бір оқиғаға байланысты туып, белгілі адамдардың атынан айтылған сөз екендігінде. Шешендік сөздердің құндылығы тек шындығында емес, ойының тапқырлығында, қиядан жол, қиыннан сөз табуында; шешендік сөздердің тартымдылығы тапқырлығымен бірге батылдығында, ойының қисынды, сөздерінің мәнділігінде. Демек, шешендік күші шындықта, шындықты тартымды ой, шебер тілмен тыңдаушыларға жеткізе, ұғындыра білуде. Нәтижеде тек сондай көркем тіл, жүйелі оймен батыл айтылған және мақал, нақыл сияқты белгілі халық даналығымен шегеленген шешендік тапқырлық, көркем сөздер ғана тыңдаушының ақылын баурап, сезімін тебіренге алмақ.

Ал, ата-бабамыздың шешендік мұрасының ұрпақ атаулыға жұғысты болар өнегелік-тағымдылық қыры сөздің құдіретті күшке ие екендігін аңартуында; сөздің өзіндік бояуы, дәмі, адам сезіміне әсер етерлік қоңыр иісі бар екендігін, ал оның күші дауыс ырғағы арқылы берілетіндігін танытуында; дауыс үнділігінің тұлға атаулының әр қилы, әр қырлығын танытатын басты құрал екендігін, шешендіктің ой еркіндігі, сөз еркіндігі, ауызекі тілдегі сөздерді әдемі тізбектеп оралымды орналастыру, тиімділігін күшейтіп, қисынды ойға сыйғызу екендігін аңартуында; сөзбен тоқтату, сөзден жаңылыстыру, қарсыласын сөз тыңдарлық жағдайға түсірудің орасан күшті өнер екендігіне көз жеткізуінде; тұспалдап сөйлеуге, меңзеуге, бернелеуге, символдауға, басқаша айта отырып, нені нысаналап отырғанын қысыра айтуға, жұмбақтап айтуға, яғни терең зейінділік пен ойлылыққа төселтуінде; шешендік айтыстың арқауы астарлы сөзде десек, астарлап сөйлеу халқымыздың сөйлеу мәнері екендігін, бұл тек сөйлеу шеберлігімізді ғана емес, сөйлеу мәдениетімізді де танытатын, ойлау қабілетімізді аса тереңдететін құбылыс екендігін аңартуында; тапқырлыққа, шапшаңдыққа, тез жауап берушілікке баулуында; өзгені тыңдауға, өзгенің өнегелі ісінен тағылым алуға жөн сілтеуінде.

Демек, халық шешендік сөздері – ұлттық құндылық көзі. Шешендік сөздер халық өміріндегі, ел ішіндегі алуан түрлі оқиғалардың нәтижесінде туған келелі ойдың тұнбасы. Ал, осыншама қазынадан нәр ала өрілген Махамбет баба толғаулары, өлең-жырлары шешендік шиырларға, тапқыр ойларға толы. Тізе ұсынсақ, кейбірі төмендегіше: «*Аз сөйлер де көп тыңдар, Қас асылдың баласы*»; «*Жаманнан туған жақсы бар, Атасын айтса нанғысыз. Жақсыдан туған жаман бар, Жарамды бір теріге алғысыз*»; «*Ежелгі дұшпан ел болмас, Етекпен кесіп жең болмас*»; «*Түлейді түнде жортқан жолбарыстай*»; «*Арпа жемес арғымақ, Ақ селеу отқа зар болар*»; «*Арғымақтың баласы арығанын білдірмес*», «*Хас жақсының баласы арада тұрып сөйлемес*»; «*Жақсыменен дос болсаң, Басыңа қиын іс түссе, Алдыңнан шығар өбектеп, жаныңа не керек деп*»; «*Жаманменен дос болсаң, Басыңа қиын іс түссе, Басқа көтер белек деп, Қолдан берер есептеп, Сыртыңнан жүрер өсектеп*»; «*Арғымақтың баласы, Аз оттар да, көп жусар*»; «*Азамат ердің баласы, Аз ұйықтар да, көп жортар*»; «*Ат*

“Махамбет” халықаралық ғылыми-зерттеу орталығының жаршысы

МАХАМБЕТ

(Голос Махамбета - Makhambet's voice)

*Аз сөйлер де көп тыңдар,
Қас асылдың баласы.*

Дауысы

№ 2, маусым, 2013 жыл

■ Іске сәт!

«Голосу Махамбета» – в добрый путь!

Махамбет Утемисов жил в сложное время XIX века, когда казахское население Приуралья и всего Западного региона невыносимо страдало от колониальной политики царской России и господства Ханской власти в Малой Орде. Восстал народ. Вместе с ним против тирании и произвола восстал и Махамбет Утемисов - вдохновитель восстания во главе с Исатаем Таймановым, поэт-воин, чье слово было острым как меч, пламенным как огонь, ярким как солнце.

Судьба Махамбета Утемисова неотделима от истории всего Отечества. Он в свое время жил, творил и боролся как незаурядная, пассионарная личность: жил жизнью героя, овеванный легендой, творил свои бессмертные стихи во имя будущего, боролся за светлые идеалы своего народа. Поэтому молодежи Казахстана должна всегда помнить, чтить память о нем и брать пример с него.

Я надеюсь, что газета «Голос Махамбета», издающаяся при Западно-Казахстанском государственном университете поможет ей в этом. Новые факты, интересные, редкие материалы, связанные с восстанием 1837-1838 года, героической жизнью и литературным наследием великого поэта-патриота, которые будут опубликованы отныне на страницах этой газеты, я думаю, что не оставят равнодушными своих читателей.

В добрый путь, «Голос Махамбета»!

Болат БАЙМУХАНОВ,
лауреат общенационального журнала «Астана»,
кандидат филологических наук, отличник образования РК

■ Зерттеу

Махамбет шешендігі

– *жігіттің майданы*; «*Қылыш – жанның дәрмені*»; «*Өлім – хақтың пәрмені*»; «*Біткен істің міні жоқ, бітірген ердің кемі жоқ, Тура ажалдың емі жоқ*», т.б.

Махамбет жырлары қызыл сөзден ада, оған ақылгөйсү мүлдем жат. Ғылыми байламдарға бойлай айтсақ, Махамбет поэзиясы - ерлік симфониясы, онда арғымақтардың дүбірі, сынған қабырға мен опырылған найзаның сытыры, күңіренген күрсініс пен пәршеленген дененің соңғы ырсылы, жауынгерлік шақыру тағысын тағылар естіледі. Ақынның күллі жырлары біртұтас ритмикамен, бір желімен, бір екпінмен өрнектелген. Олар бейне бір полотноға ғана емес, партитұраға да сұранып тұрғандай.

Қазақ елі - өз бостандығынан сөз бостандығын кем көрмейтін және сөзді қадірлей білетін халық. «*Бас кеспек болса да, тіл кеспек жоқ*», «*Жақсының ісін бетіне айт, нұры тасысын, жаманның мінін батыра айт, құты қашсын*» тұрғысындағы мақалдарды ұлт данышпандары тудырған.

Өз тұсында атақты қазақ феномені Шоқан Уәлиханов дұшпаннан тайсалмай сөйлейтін шешендікті қамал бұзған ерлікпен қатар санаған. Зерттеуші айтқан ерлік, шешендік қасиеттердің барлығы да бір Махамбет басынан табылғандай. Оның ұлт-азаттық көтерілісі басшыларының бірі болуы мен батырлығын былай қойғанда, хан-сұлтандарға қайтарған жауаптары, жазған хаттары мен өлең-толғаулары – ерлік пен шешендік өнердің айқын да озық үлгісі. Өлемге әйгілі Әуезовше қайырсақ, Махамбет - «*соғыста - батыр, сөзде - от ауызды, орақ тілді дегендей жалындаған алғыр, шешен*». Сөз зергері Зейнолла Қабдолов: «*Исатай - ақылды көсем би, Махамбет - от ауызды, орақ тісті шешен*», - дей келе: «*Батыр ақын бұрқанған күшке, бұла қайратқа, шиыршық атқан жігерге, ызалы ашуға, ашулы ақылға, ақылды нақылға толы өлең-жырын тұтастай алғанда өзінің автопортретіне айналдырды. Өйткені оның «қорғасыннан құйылған» ап-ауыр әр сөзінен өзін танимыз. Көнеретін архаизм да емес, жаңаратын неологизм де емес, нақ екі арадағы екеуіне бірдей етене, еркін, еспе мағыналы ерке де серке сөздерді қайдан ғана іздеп тауып, қалай ғана ағыл-тегіл, ақпа-төкпе өлеңге өріп жібергеніне таң қаласыз. Контекстегі әр сөз әрін де, нәрін де келтіретін орнын дәл тауып, ойнап тұр*», - деп толғайды. Иә, ғұлама ғалым-жазушылар айтса айтқандай, Махамбет құдай берген талант-құдіретінің арқасында аз ғұмырында өзі басынан кешкен өмір өткелдерін өнер-қасиетке көшірген де, мәңгілік өлеңге айналдырып, ұрпақтан-ұрпаққа - тірілердің бөріне - бөрімізге түгел жаттатып кеткен.

Махамбет батыр ерлік ісімен, үлгілі сөзімен халық шешендігіне қаһармандық рух дарытқан. Ол – халық алдында хан-сұлтанды әшкерелеп, масқаралап, тайсалмай сөйлейтін жауынгерлік шешендік сөзге үлес қосушы. Ал, Махамбеттің шешендігін танытатын аңыз-өңгімелер, шешендік сөздер көп. Мәселен, Махамбеттің Баймағамбет сұлтанға қайтарған жауабы төмендегідей:

– Әй, Махамбет! Исатайдың жауға алынарын, өзіңнің қаңғып қаларыңды білмедің бе? Ханыңмен қалайша араз болдың? Қане, баяндашы! – дейді Баймағамбет.

-*Ей, Баймағамбет! Ханы қарам болса, өлге бүлік, тәңір қаһарланса жерге бүлік. Исатайдың жауға алынғаны, менің жалғыз қалғаным – атаңа нәлет өздеріңдей жауыз хандардың, қарны жуан билердің елімізге салған бүлігі емес пе?! – деп жауап береді Махамбет.*

-Ей, Махамбет! Нарынға сыймадың, Маңғыстауға сыймадың, саған жер беті тар келді, енді аспанға ұшамысың?

-*Ей, Баймағамбет! Аспанды жаңбыр бермейді, жерді Жәңгір бермейді, Еділді қалмақ бермейді, Жайықты қазақ-орыс бермейді, Нарыннан хан-төре қоныс бермейді. Оны өздеріңдей жауыз хандардың көзі көрмейді. «Кел, Жәңгірді шауып өлтірейік» деп едім, Исатай ерік бермейді, енді қайтейін?! -Ей, Махамбет! Тағы не айтасың? Сені жырау дейді ғой!*

-*Иә, Баймағамбет! Бірақ менің тілім екі айыр алмас қой. Біреуі тіліп кетсе, ханмын деп қаһар қыларсың. Мен қаңғырмын деп қарап тұрмаспын, сенің басыңды алармын. Мен өлсем ештеңе етпес, өздеріңдей хан өлсе, дауы бітпес. Мен – аспандағы жұлдызбын, Баймағамбет маған қолың жетпес. Атаңа нәлет хандар мен жауыз құрбылардың айтқан сөзі естен кетпес*, - дей келіп, атақты «Мұнар да мұнар, мұнар күн, Бұлттан шыққан шұбар күн...» деп басталатын жырын толғап кетеді. Осы секілді Махамбет жыраудың әрбір сөзі шешендікпен басталып, ақындықпен аяқталады.

Демек, Махамбет - 1836-46 жж. ұлт-азаттық қозғалысы басшыларының бірі ғана емес, оның жалынды жаршысы, жауынгер шешені. Қазақ халқының сонау тұстағы сөз атасы атанған Майқы биден, ой меңзегіш Мөңке, ердің құнын екі ауыз сөзбен бітірген Едіге, «Өз» атанған Төле, Қазыбек, Өйтекелерден, атақты Сырымнан бергі шешендік дәстүрді жадында тоқып үйренген халық батыры, ойшыл Махамбет шешендік өнерді ел қанаушы-тонаушыларға қарсы халық көтерілісінің идеялық қаруына айналдырған, отты тұйғын жырларына ұластыра келе, классикалық поэзия дәрежесіне көтерген.

Қысқасы, бүгінгі ел үшін еңбек етер патриот кәсіби маман болуда халық даналығының қайнар бұлағы ұлттық шешендік сөздерінен нәр алудың, Махамбет сынды қайталанбас құдіретті тұлғалы шешенінің, ақынының тұңғыш мағынаға толы өлең-толғауларын үлгі тұтудың бағасы теңдессіз.

Абат ҚЫДЫРШАЕВ,
«Махамбет» халықаралық ғылыми-зерттеу
орталығының директоры

“Махамбет дауысы”- “Голос Махамбета”- “Makhambet's voice” жаршысының жауапты редакторы- Абат Сатыбайұлы Қыдыршаев (орталық директоры), тілшілері - Анель Тасқалиева, Гүлфәни Ерсайынова (II курс студенттері)

МАҢҒЫСТАУ - ертегі географиясы

Менің бұл тақырыпты таңдап алудағы басты мақсатым - киелі де қасиетті, ғажайып өлке Маңғыстау атауының шығу тарихына, қайталанбас мәдени мұраларына, өсем жерлеріне тоқтала отырып, оларды аңыз-әңгімелермен өрнектеп, студенттік ізденіспен зерттеу. Осыған байланысты географиялық ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу.

Отан тиісінше өз үйіңнен, өз ауылыңнан, өз туған жеріңнен басталады. Өз өлкеңді білу арқылы сен өліңді, бүкіл әлем елдерін білуге бастау аласың. Ал өз туған жеріңді сүю арқылы басқа халықтардың туған жерін сыйлап, олардың өз туған жеріне деген сүйіспеншілігінің сырын түсіне аласың. Сол себепті де өзімнің туған өлкем - Маңғыстау жерінің таңғажайып тамашаларына тереңінен үңіле түстім.

Туған жер табиғаты - ұлттың өмір сүруінің басты шарттарының бірі. Сондықтан да оның материалдық байлығын да, реті келсе рухани байлығын да пайдалана білген дұрыс. Ал осындай рухани байлықтың бірі - ертегі-аңыздар, олардың таралу географиясы.

Ертегі, аңыз, миф және география. Осы ұғымдар арасында қандай байланыс болуы мүмкін? Осындай сауал аталған сөз тіркестерін оқығанда әрбір адамның ойына келері сөзсіз, шындығында да ертегі мен жердің сипаты туралы ғылымның арасындағы байланысты адам баласы өзінің өмірінде, әдеби мұрасында байланыстырып отырған. Сүйікті ертегіні не аңызды оқығанда көкірегі ашық жас оқырман сол ертегі кейіпкерлерімен бірге жүргендей күй кешеді.

Қазақта-«Жерұйық»,«Жиделі-Байсын», «Қап тауы», «Қаратаудың ойы», «Қарасудың бойы» сияқты ертегі-аңыздық географиялық атаулар бар. Олар қайда? Асан қайғы іздеген «Жерұйық» қайда екен? Кім де болса, сол Жерұйықтың өз туған жері болғанын қалайды. Бұл - таңғажайып та ертегілі атамекенге саяхаттың басталуы.

Қасиетті Маңғыстауға арналып қаншама теңеулер, мадақтар айтылмады десенші! Қазақтың өлкетанушы, географ, публицист, этнограф ғалымы Серікбол Қондыбай өлкемізді былайша суреттеген: «Маңғыстау! Оның әр пұшағы, әр тасы - ертегі, әр төбесі мен сайы - аңыз. Оны мекен еткен адамдар да аңыз. Оның жері қандай, жер бетіндегі атаулары қандай?! Бұл - тұла бойы тұнған сыр елі ғой». Шынында, Маңғыстау бойына тылсым сыр бүккен жұмбаққа толы сыр сандық төрізді. Осы сыр сандыққа терең үңілген сайын қойнауындағы құпиясы адамзатты таңғалдырып, тамашасы таусылмастай көрінетін ғажайып өлке. Маңғыстау қашан да өзінің қайталанбас табиғатымен, өзіндік өзгешелігімен кімді де болмасын жұмбақ әлемге тарта түседі. Бейне бір қиял дүниесінен туған ертегі дерсің!

Маңғыстаудың географиялық нақтылыққа ие болған аңыз-ертегілерін былай топтастыруға болады.

1.Жер-су атауларының мәнін түсіндіретін аңыз-ертегілер: Қаламқас, Маната, Манашы, Күйген, Аппақұшқан, т.б.

2.Географиялық объектілердің тау, төбе, т.б. сипатын түсіндіретін аңыздар: Кендірлідегі Темір баба аңызы, Ерсарының қайрағы және Ерсарыға қатысты әңгімелер, Мерет сұлу аңызы, т.б.

3.Нақты мифтік топонимдер: айдаһар мен жыландар ауланды, өлтірілді делінетін Батыс Қаратаудың төңірегіндегі сай, үңгірлер.

4. Зираттар мен құдықтарға байланысты аңыздар, бұл ертегі-аңыздардың ең көп бөлігін құрайды.

5. Маңғыстауда өмір сүрген, дені Х-ХІ ғасырлардағы суфистік дін уағыздаушылары болған мұсылман әулиелері туралы және кейінгі қазақтың киелі кісілері туралы аңыздар. Бұлардың саны да жеткілікті және географиялық орны да белгілі. Бекет ата мен Оғланды, Омар ата, Есен мен Қараман ата, Шопан ата, Шақпақ ата, Ұшқан ата, Масат ата, Темір баба, Дөніспан, Бабатүкті Шашты Өзіз, т.б.

Жоғарыда айтып өткендей туған жер табиғаты – ұлттың өмір сүруінің басты шарты. Маңғыстаудың шөлді, сусыз, өсімдіксіз, ыстық өңірінде өмір сүруді бізге бұйыртқан. Әркімнің өз туған жерінен артық жер жоқ. Сондықтан Маңғыстаудың «барын» пайдалану, сақтау - басты міндет. Ал ертегілік көзқарас — осы міндетті жүзеге асырудағы қажетті қасиеттердің негізгілерінің бірі болып қалмақ.

Н.А.ТӨЛЕУОВА,

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің педагогикалық география мамандығының

2 курс студенті

Ғылыми жоба жетекшісі: Б.Х. ХОДЖАНОВА

Тілсіз өмірді елестету қиын

*Туған тілім - тірлігімнің айғағы,
Тілім барда айтылар сыр ойдағы.
Өссе тілім, мен де бірге өсемін,
Өшсе тілім, мен де бірге өшемін.*

Қазақы ортада орыс тілін көп біліп, көп сөйлесе орыстанып кетеді деген жаңсақ ұғым бар. Орыстанып кету, адамның өзіне байланысты. Адамдар бірыңғай орыс тілінде жұмыс істеу салдарынан орысша ойлауға дағдыланып кетуі мүмкін. Ал өз тілін ұмытып қалу мүмкін емес. Соның ішінде Қазақстанда тұрып қазақша ұмытып қалу деген әншейін сөз. Адам қанша тілді игерсе де, бойына ана сүтімен енген өз тілін ұмытуы мүмкін емес. Кешегі Ұлы Отан соғысы кезіндегі немістердің тұтқынында ұзақ жыл болған орыстар орыс тілін ұмытқан емес. Демек, тілді ұмыту әңгіме ұлттыққа намысқа келіп тірелетін нәрсе. Сондықтан баламыз көп тіл білсе, өз тілін ұмытады екен деп ойлау жаңсақ түсінік. Әр адамның жүрегі тіл дегенде тебіренетіні анық. Кез келген ата-ана мен баланың, қала берді қоғамның тілге қатысты көкейінде мазалайтын сұрақтар жетерлік.

Тіліміздің болашағы қандай? Ол болашақта дағдарысқа ұшырайды ма? Өміріміздегі асыл нәрсе тілді түзеу үшін нендей жағдайлар жасау керек? «Өзге тілдің бәрін біл, өз тілінді құрметте», - деп ұлы ақын Қадыр Мырза Әлі жырлағандай, өзге тілді білу қажет, ал өз тілімізді одан да артық білген жөн. Баланы балабақша табалдырығынан бастап, ана тілін құрметтеуге шақырып насихаттау керек. Әрине, қазір балаларға арналған көптеген әдеби көркем әдебиеттер мен ертегілер шығып, театрда қазақша қойылымдар көрсетіле бастады. Бұл жағдай - тілді дамыту үшін істеліп жатқан игі істер. Бірақ олардың тілдік сатысын арттыру жөнінде ішінара кемшіліктер де жоқ емес. Кей кезде көше бойында кетіп бара жатқан екі қазақтінің туған тілімізде емес, өзге тілде сөйлеуі қынжылтады. Оны көріп тұрған біздер ескерту жасаудың орнына, үндемей қаламыз. Ең алдымен балаларымызға ана тілімізді дәріптесе, онда осындай дәрменсіз жағдайға келмес едік. Біз тіліміз арқылы дінімізді, мәдениетімізді дәріптейміз.

Дүниеге келген әрбір адам баласы өсе келе белгілі бір нәрсеге қызығушылығы ауады. Ол кейде өтпелі болуы да мүмкін. Орта білімді төмемдар кезде әрбір түлектің алдында екі жол тұрады. Бірі – әрі қарай оқып, жоғары білім алу болса, екіншісі – жұмыс істеп, өмірге ерте араласу. Бұрынғы колхоз бен совхоздың заманындағыдай қазіргі жастар бірден жұмыс істей кетпейді. Ол замандағыдай ата-аналар да: «Оқу оқып, менің басыма құран шықпа» деп те айтпайды. Неге? Себебі, қазір білімнің заманы. Оқыған жандар озып, оқымағандардың артта қалып қоятындығын өмірдің өзі әлдеқашан дәлелдеп тастаған. Қазір оқымағандарға «екі қолға бір күрек» те табыла қоймайды. Бұл - заман талабы. Бұрынғы адамдарға қарап отырсаңыз көпшілігі жарытып та оқымаған. Небары 4 сынып, әрі кетсе 6 сынып бітіргендер. Сөйте тұра ешкімнен кем болмай, балаларын да ел қатарлы оқытып отыр. Ол кезгі тәрбие мүлде бөлек еді... Ол кезде білім алуға онша көп көңіл аударылмаған десе де болады. Қазіргі жағдай мүлдем басқа. Жоғары білім алмаса да мемлекет әрбір адамға орта білім алуды міндеттеп қойған. Орта білімнен кейін жоғары білім аласыз ба, жоқ па, ол - енді өз ықтиярыңыздағы нәрсе. Колледжге бару үшін де негізгі білімді тауысу керек, яғни, тоғызыншыны бітіруіңіз керек. Олай болмаған жағдайда оқуға құжат тапсыра алмайсыз.

Сонымен басты тақырыбымызға оралайық. Көптеген адамдар мамандық таңдауда неден қателеседі? Неге артынан өкініп

Мамандық таңдауда қателескен жоқсыз ба?

жатады? Осы жайттарға тоқтала кетсек. Нарық заманына сай көптеген мамандықтардың түрлері пайда болды. Бұрынғы «мынау» дейтін мамандықтарға сұраныс деңгейі төмендеді. Осы тұста ата-аналар: «осы мамандықты оқисың, сөз бітті» деп балаларын өздері қаламайтын мамандыққа оқытты. Содан кейін өз мамандығын сүймейтін мамандар пайда болды. Бұл қоғамымызға өз зиянын да алып келді. Жаман мамандық жоқ, тек өз мамандығын ұнатпайтындар ғана бар. Бұл екі жаққа да пайда келтірмейді. Өз мамандығын ұнатпайтын жандар өз істерін дұрыс атқара алады деп ойлайсыз ба? Жоқ. Жұрттың бәрінің санаулы мамандық түрлеріне баруы қазіргі таңда кадрлар санын шектен тыс көбейтіп, сұранысқа ие қылмай тастады. Солардың бірі – экономист мамандығы. Кім көп, экономист көп бұл күнде. Юрист те сұранысқа ие емес бұрынғыдай. Тас атсаң юристке тиеді қазір. Осы мамандық бойынша жұмыс таба алмай жүргендер жетіп артылады. Мұнай-газ ісі мамандарына да жұмысқа орналасу қиын боп тұр. Басқа жұмыс істеуге тура келеді оларға. Міне, осындай жайттардың салдарынан қоғамда жұмыссыздық пайда болды. Қос дипломмен жұмыссыз жүргендерді кезіктірсеңіз таң қалмай-ақ қойыңыз. Бұл - ащы да болса шындық. Оны жасырудың қажеті жоқ. Базарға бара қалсаңыз: «чай, кофе, беляшы, пирожи» деп айқайлап жүрген апайларды көресіз. Тепсе темір үзетін жігіттер базар маңында арба сүйреп, жүк тасып жүр. Солардың көпшілігінің дипломы бар. Ал өз мамандықтары бойынша жұмыс жоқ. Амалсыз басқа жұмыс істеп жүр. Жұмысқа кіру үшін жоғары жақта көкеңіздің болуы шарт. Олай болмаған жағдайда қалаған жұмысыңызға тұра алмайсыз. Бір кездері аудармашыға зәру едік. Қазір бұл мамандық иелеріне де жұмыс табу қиындап барады. Екінің бірі аудармашы қазір. Оқыған, білімді жандарға аудармашының да қажеті жоқ. Ағылшын тілін көбі біледі десем

Әкеге сатыныш...

Отбасында әкемнің орны бөлек. Әке - ол шаңырақтың бар ауыртпалығын көтеретін, асырап бағуға да, жақсы тәлім-тәрбие беруге де міндетті адам. Әкеміз - біз үшін асқар тау. «Әкеге бағыну - аллаға бағыну» деген Мұхаммед пайғамбарымыз. Әке - ұрпақтың панасы, үйін басшысы, тәрбиешісі. Әкенің ақылымен жүру, ешкімнің ала жібін аттамай, адал ғұмыр кешу баланы тек жақсы болашаққа әкеледі. Әкеміз бізді намысшылдыққа, еңбек етіп, өмір сүруге баулып отырды. Өмірге келген баланың әрбір сәтті қадамы - әке үшін зор қуаныш. Сондықтан да әкені реңжітпей, оның айтқанының үдесінен шығып отыру әрбір перзенттің басты парызы деп ойлаймын.

Әкеме деген сағынышымды, сірә, сөзбен жеткізе алмаспын. Өрқашанда қиналған сәтімде қол ұшын беріп, маған сеніммен қарайтын. Адам баласы өмірде барлық нәрсенің жақсы бола бергенін қалай береді екен. Бірақ та, өмір жолы олай емес екенін

Тілді қорлау - халықты қорлау. Қазақтың қара жолдарында үлкен мән жатыр. Сөздің құдіретін көрсете екі ауыз жолға сыйған бұл мақал тілдің тағдырын саралап тұр емес пе? Алысқа барып не қыламыз... өзіміздің қазақ тілін таразыға салып көрелік. Қазақтың қазіргі күніне көз тастап қарайтын болсақ тіл қорлану үстінде деп пайымдаймыз. Тілді жастар қорлап, орысшасын қосып сапырылыстырып жүр. Тілге қиянат жасауда. Оны көрген қазақтың кеудесі қақ айырылады. Көзді бақырайтып алдыңнан орысшасын зулатып, қазақшасын зорлатып шыққан қазақ баласын көргенде өзеңің өртенеді. Қоғамда болып жатқан осындай өзгеріс қынжылтпай қоймайды. Қандай қазақ баласы болмасын қазақша сөйлесе абырой болар еді. Бірақ амал нешік... Қазақша сөйлесең бетіңе бақырая қараған қазақ баласын көру жүрегімді қақ айырды. Осы мақаланы оқыған қазақ баласы оянар. Оянып, өзінің кім екенін, тілі қазақ, діні ислам екенін түсінер. Айналайын, қазақтың қара домалағы қазақ жерінде, қазақ тілін ұмытпасаңшы. Қазақтың тілін қорламасаңшы...! Оны қорлағанша алға тартып, бір белесті бағындырсаңшы! Қазақтың тілін қорлаған жастарға, «оян» деу артық болмас.

Иә, қазір ХХІ ғасыр. Сондықтан бұл ғасыр - қазақша сөйлейтін ғасыр. Қазақ тілін бағындырып, әлемге паш ететін ғасыр. Осындай қазақ балаларының арасында біраз ынжықтары да кездесіп қалады. Оны түзету барлығымыздың қолымызда. Үлкен саты, кіші сатыға тереңдете білім беру арқылы қазақ тілін оқыту үстінде. Бұл жерде мұғалімдердің атқарып жатқан жұмысын айта кеткен де жөн болар.

Қазақ елін қазақ тілінсіз елестету мүмкін емес.

Халық тәуелсіздігінің ең басты белгісі - оның ана тілі, ұлттық мәдениеті. Өзінің ана тілі, ұлттық мәдениеті жоқ ел өз алдында мемлекет болып өмір сүре алмайды.

Ана тілін дамыту, қорғау дегеніміз - өз ана тілінде таза сөйлеу және оны жақсы біліп, туған анандай сүю.

Ана тіліміздің қасиетін, қадірін түсірмей еңсемізді биік ұстап, тіліміз үшін бар күш жігерімізді жұмсайық, дегім келеді.

Ж.Д.ҚАДЫРҒАЛИЕВ,
*тілдерді оқытудың практикалық курсы
кафедрасының оқытушысы*

артық айтқандығым емес. Бір қуанатын жағдай, мұғалімдер мен дәрігерлерге деген сұраныс әлі азаймаған. Қаншама жас мамандар бітіріп, жұмысқа орналасса да, бұл мамандықтар бойынша елімізде әлі де кадр тапшылығы бар. Керісінше үлкендер жағы балаларына: «мұғалім бол, дәрігер бол, әйтеуір жерде қалмайсың» дейтін дәрежеге жеткен. Ауыл шаруашылық мамандары да жерде қалып жатырған жоқ. Тақырыбымызды аша түсу үшін нағыз маман мен болашақ маманның пікірлерін білген едік.

Гүлсара Жасқаламқызы, Жаңақала жалпы орта білім беретін мектебінің тарих пәнінің мұғалімі:

Мектепті күміс медальмен бітірдім. Тарих пәнін сүйіп оқыдым. Мектеп бітіргеннен кейін тарих факультетіне құжаттарымды тапсырдым. Студент кезімде де белсенділердің бірі болдым. Жақсы оқыдым. Шүкір, қазір сыйлы мұғалімдердің бірімін. Бір оқушы алдымды кесіп өтпейді. Көрген жерде бәрінің сәлемі түзу. Апай деп сыйлап тұрады. Осы мамандықты таңдағанымға өкінбеймін.

Мөлдір Қайырбекқызы, жас маман:

Мектеп бітіргеннен кейін мен де барлық түлектер сияқты оқуға құжат тапсырдым. Бірақ мемлекеттік грантты иелене алмадым. Ақылы оқуға тура келді. Мемлекеттік колледжді медбике мамандығы бойынша бітірдім. Келіп, ауылыма жұмысқа тұрдым. Жас маман ретінде бар жағдайды жасап жатыр. Үй бермесе де ақшалай көмек көрсетті. Мемлекетімізге ризамын.

Бақдәулет Ералыұлы, I курс студенті:

Ақтөбе облысы, Ырғыз ауданының тумасымын. Дәм бұйыртып, оқуға Оралға түстім. Мемлекеттік грант бойынша білім алудамын. Қазіргі таңда М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың филология факультетінде білім алып жатырмын. Болашақ мамандығым – қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі. Ер жігіт өмірінде екі нәрседен қателеспеуі керек дейді. Соның бірі – мамандық таңдау болса, екіншісі – жар таңдау. Мен соның біріншісінен қателескен жоқпын ғой деп ойлаймын. Болашақ мамандығым өзіме ұнайды.

Ержан Сағынұлы, I курс студенті:

Ақтау қаласында тұрамын. Оқуға құжат тапсырғанда Оралды жаздым. Қазір осында тіл және әдебиет мамандығы бойынша оқып жатырмын. Филологияда негізінен қыздар оқиды екен. Басында үйренісіп кету қиындау тигені рас. Қазақ-түрік лицейін бітірдім. Бұл мектепті бітіріп, әдебиет таңдайтындар өте аз, тіпті жоқтың қасы. Сыныптастарымның көбі шет елдерде, атап айтар болсам Қытайда, Ресейде, Малайзияда, Канадада, Испанияда білім алып жатыр. Елде қалғанымыз санаулы. Жерде қалмасымыз анық. Болашақта мықты маман боламын деп ойлаймын. Сол үшін тер төгіп, барынша оқып жатырмыз ғой.

Қандай мамандықта оқысын, қандай жұмыс істесін адам баласының әрбіреуі өзі сүйетін, жаны қалайтын нәрсемен айналысуы керек. Сонда ғана жақсы нәтиже шықпақ. Әйтпесе бәрі бос әурешілік. «Сенде бір кірпіш дүниеге, Кетігін тап та бар қалан» деп ұлы Абай атамыз жырламап па еді? Ендеше өзіңнің қалаған мамандығыңа құжат тапсыр, жас түлек! Сәт сапар!

Жанайдар БОЛАТБЕКҰЛЫ

түсіндім. Періште болып дүниеге келеміз, ал пенде болып өмірден өтеді екенбіз.

Әкемді мен әрқашанда құрмет тұтамын. Өлі есімде, әкем маған: қызым, сен менің айнамың, абыройлы бол!- дегені. Жоғарғы оқу орнына түскенімде әкешімнің қуанышында шек болмады. Маған ақылын айтып шығарып салды. Сол күн әкеммен соңғы қоштасуым екенін білмеппін. Өмір - өзен. Ендігі менің міндетім - әкемнің маған артқан сенімін ақтау. Әрбір пенде әкесін қадірлеп, қадірін түсініп, білгені жөн.

Үмітпен әр кез алданушы едім, келер деп менің папам да, Өсірді мені сол ана гүлдей мәпелеп, ержеттім, тұрдым қатарда. Бақытты балғын сәбилер бүгін жетелеп жүрсе әкесін, қызыға қарап, күрсіне қарап, жанынан үнсіз өткесін, елжіреп кетеді екенсің.

Әйгерім ТАШБАЕВА,
құқықтану мамандығының I курс студенті

Күлкі - адам өмірінің маңызды бөлшегі... Сапалы да саналы әзілдерді тыңдау артық етпес, өрине.

Бүгінде көп сұранысқа, дауысқа ие КТК сайысы жақсы дамуда. «Жайдарман» сайысының жоғары дәрежеге жетуіне біздің облысымыздың да ойыншылары өз үлестерін қосуда. Солардың бірі де бірегейі - М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың мәдениет және өнер мамандығының I курс студенттерінен құралған «Махамбет ұландары» командасы. Бұл команданың мүшелері - көптеген сайыстарда бақтарын сынап, өздерінің үздік ойыншы екендерін дәлелдеп үлгерген жастар. Олар облыстық «Студенттік көктем-2013» фестивалінде жүлделі II орынды иеленсе, өзіміздің күлкі күніне орай өткізілген факультет аралық сайыста да жүлделі II орынды қанжығасына байлады.

28 наурызда Бөрлі ауданы Ақсай лигасының финалынан 20 шақты команда сынға түскен сайыста топ жарып, II орынмен ширек финалға жолдама алды, Орал қаласында өткен ойында I орынға ие болды. Жайдарман жүйріктері енді қыркүйек айында болатын ойынға тыңғылықты дайындық үстінде. Жерлестерімізге жеңіс тілейміз.

«Биіктерді бағындырған Batis Star»

М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың киелі қара шаңырағы - көптеген таланттардың басын біріктірген еңселі орда. Осы тарихы мол білім ордасынан көптеген беделді азаматшалар мен азаматтар қанат қағып, өмірден өз орындарын тауып та үлгерген. Олардың арасында биік белестерді бағындырып жүргендері де жеткілікті. Осы азаматтардың ізбасарлары ретінде халықтың назарына ілігіп, үлкен қошеметке ие болып жүрген «BatisStar» квинтетін атауға болады. Бұл топ 2011

жылы музыкалық білім мамандығының III курс студенттері - Насибуллин Нұртай, Ислямов Аслан, Жұмаев Азамат, Самигуллин Райымбек, Рамазанов Данияр есімді өнерлі жігіттерден құралған. Қазіргі таңда Біржан Сал, Ақан Серілердің сара жолымен келе жатқан сері жігіттер көптеген жетістіктерге жетуде. 2011 жылы облыстық «Әскери патриоттық өндер» байқауынан III орынға, облыстық «Дала дарындары» фестивалінен жүлделі III орынға ие болса, биылғы жылы өткен Халықаралық «На Николаевской» конкурсының «Гран-при» иегерлері атанған.

Жемісті жетістіктерге қол жеткізіп үлгерген жеңімпаздарымызға болашақта да талай биік шыңдарды бағындыруларына тілектеспіз!

Иә, студенттік кезеңнің қызығы мен қиындығы өмірдің жақсылығы мен жамандығы секілді қатар жүретіні белгілі. Студенттердің сынағы - емтихан тапсыру. Емтихан ауызша түрде де, тест түрінде де өткізіліп келеді. Бұл - біліміңді таразыға салып, анықтайтын кез болмақ. Ендеше, 1-2 курс студенттерінің бұл жөнінде ойын білелік?

қалай өтті, СТУДЕНТ?

Нариманова Жадыра, филология: қазақ тілі мамандығының 2 курс студенті:

Қазіргі уақытта мен жарты жыл бойы оқыған білімімнің нәтижесін анықтайтын жазғы емтихан тапсырудамын. Емтихан әдеттегідей мамандығымызға қатысты пәндерден тест жүйесі арқылы өткізілуде. Тест тапсыру кезінде бізді арнайы мамандар, яғни операторлар қадағалайтын болады. Тест өте әділ, шынайы түрде өтуде. Маған барлығының әділ өтіп жатқаны қатты ұнады. Әділдік бар жерде шындық, шындық бар жерде шынайы білім көрінеді. Жалпы, бұл - менің киелі университет қабырғасына оқуға түсіп, студент атанғанымнан бастап тапсырып жатқан төртінші емтиханым. Ең алғаш 1-курста бірінші емтихан тапсырғанымда қатты қобалжығаным әлі есімде. Одан кейінгілерде ол қорқынышым сейілген болатын. Бірақ, өрине, әр емтиханға кірер алдында аздап жүрексінетінім рас. Дегенмен де, барлығын «жақсы» деген бағаға тапсырып келе жатырмын. Барлық емтихан тапсырушы студенттерді емтиханды аман-есен, жақсы тапсыруына тілектеспін! Барлығына сәттілік!!!

Әбжетқызы Бибінұр, педагогика және психология мамандығының 1 курс студенті:

Біз 1 курс студенттері желтоқсан айынан бастап ең алғашқы емтихан тапсырдық. Бірінші емтиханымыз болған соң қобалжу да, қорқыныш та болғаны рас. Бірақ соған қарамастан қысқы емтиханды жақсы деген бағамен аяқтадық. Енді, міне жазғы емтиханның да уақыты келді. Бірақ бұл жолғы емтиханда қорқыныш сезімі де, қобалжу сезімі де аса бола қойған жоқ. Себебі бұл оқу жүйесіне де бейімделдік. Мектепте арнайы пәндерден ауызша тапсырсақ, университетте компьютермен қорытынды бағамызды аламыз. Қазіргі таңда біз «Махамбет» атты бағдарламамен емтихан тапсыру үстіндеміз.

Қаршығақызы Таңшолпан, қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының 2 курс студенті:

Сессия! Иә, бұл сөзді естігенде қай-қай студент те уайымдап, қобалжиды. Өйткені, студенттік кезеңнің өзі осы сессиялардың, яғни, әркімді бір елеңдетер емтихандардың болуымен ерекшеленеді.

Мен II курсты өте жақсы тәмамдағалы отырмын. Емтиханды сәтті тапсырып шықтым. Барлық студент-жастарға әрбір сессияларыңызды сәтті де сапалы тапсырып, жылдан-жылға жақсы деген көрсеткіштермен жете беріңіздер демекпін.

КУЛЬТУРНО ЗАЩИТИЛИСЬ

Ежегодно студенты творческих специальностей Западно-Казахстанского Государственного университета имени М.Утемисова по окончании университета защищают свои творческие работы, проводя культурные мероприятия на различную тематику.

Вот и для меня, выпускницы факультета культуры и искусства по специальности «Культурно-досуговая работа», настала пора проститься с родным вузом. И на прощание я решила провести фестиваль молодых талантов «Көркем өнері». Участниками данного мероприятия поспечивалось стать студентам музыкального факультета ЗКГУ им. М.Утемисова и студентам музыкального колледжа им. Курмангазы. Конкурсанты продемонстрировали свое умение игры на струнных музыкальных инструментах, виртуозности исполнения, окупнув зрителей и жюри в бездонный мир живой музыки.

Основной целью мероприятия было выявление молодых талантов, повышение исполнительского уровня студентов и приобщение молодежи к искусству, к музыке.

По окончании фестиваля все участники были награждены почетными грамотами и памятными сувенирами. Думаю, что мое отчетное мероприятие не станет лишь галочкой в списке проведенных дел и останется в сердцах участников как яркое, незабываемое событие.

А.НУРУМБЕТОВА,
выпускница ЗКГУ, специальности КДР

ҚОЛЖАЗБАЛАР АВТОРЛАРЫНА КЕРІ ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ. ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӘЛДІГІ ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ. ЖАРИЯЛАНЫМ АВТОРЛАРЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН БІЛДІРМЕЙДІ.

МЕНШІК ИЕСІ:

М.Өтемісов атындағы

Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті.

Газет айына бір рет шығады.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 14.06.1995ж. тіркеліп, тіркеу туралы нөмірі №11390-Г куәлігі берілген.

ҚР Байланыс және ақпарат министрлігі Ақпарат және мұрағат комитетінің келісімімен мерзімді баспасөз басылымдарын және (немесе) ақпарат агенттіктерін 10.12.2012ж. қайта есепке алу туралы №13213-Г куәлігі берілген.

Индексі 090006. Таралымы 2000

РЕДАКТОР:

Марта Орынбасаровна ДЖУМАГАЛИЕВА

ТІЛШІЛЕР:

Гүлфани ЕРСАЙЫНОВА, Данагүл ЕРФАЛИЕВА, ЯНА ГУМАРОВА

КОРРЕКТОР:

Светлана БЕККУЖИЕВА

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН:

Асель АБДУЛЛИНА

ФОТОСУРЕТ:

Рафхат ХАЛЕЛОВ, Жанаман ЕРФАЛИЕВ
Оқу теледидары және
графикалық жобалау зертханасы

Газет Редакциялық баспа орталығында теріліп, беттелді.
«Полиграфсервис» ЖШС баспаханасында басылды.

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті – сенің мансабыңның бастауы

Мемлекеттік лицензия
№12019665

УНИВЕРСИТЕТ МАМАНДЫҚТАРЫ

Білім бағытында даярлау

Шифр/мамандық/ - таңдау бойынша пәні

Бакалавриат

5B010200 Бастауышта оқыту педагогикасы

мен әдістемесі - *биология*

5B010300 Педагогика және психология -

биология

5B010400 Бастапқы әскери дайындық – 2

шығармашылық емтихан

5B010800 Дене шынықтыру және спорт – 2

шығармашылық емтихан

5B010900 Математика - *физика*

5B011000 Физика - *физика*

5B011100 Информатика - *физика*

5B011200 Химия - *химия*

5B011300 Биология - *биология*

5B011600 География - *география*

5B011400 Тарих - *дүниежүзі тарихы*

5B011500 Құқық және экономика негіздері - *дүниежүзі тарихы*

5B011700 Қазақ тілі мен әдебиеті - *қазақ әдебиеті*

5B011800 Орыс тілі мен әдебиеті - *орыс әдебиеті*

5B011900 Шетел тілі: екі шетел тілі - *шет тілі*

5B012100 Қазақ тілінде оқытпайтын мектептердегі қазақ тілі мен

әдебиеті - *қазақ әдебиеті*

5B012200 Орыс тілінде оқытпайтын мектептердегі орыс тілі мен

әдебиеті - *орыс әдебиеті*

5B010600 Музыкалық білім - 2 шығармашылық емтихан

5B010700 Бейнелеу өнері және сызу - 2 шығармашылық емтихан

5B012300 Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану - *биология*

Магистратура

6M010200 Бастауышта оқытудың педагогикасы мен әдістемесі (2 жыл; 1 жыл)

6M010300 Педагогика және психология (2 жыл; 1 жыл)

6M010600 Музыкалық білім (2 жыл; 1,5 жыл; 1 жыл)

6M010800 Дене шынықтыру және спорт (2 жыл; 1 жыл)

6M010900 Математика (2 жыл; 1 жыл)

6M011000 Физика (2 жыл; 1 жыл)

6M011200 Химия (2 жыл; 1,5 жыл; 1 жыл)

6M011300 Биология (2 жыл; 1 жыл)

6M011400 Тарих (2 жыл; 1 жыл)

6M011600 География (2 жыл; 1 жыл)

6M011700 Қазақ тілі мен әдебиеті (2 жыл; 1 жыл)

6M011800 Орыс тілі мен әдебиеті (2 жыл; 1 жыл)

6M011900 Шетел тілі: екі шетел тілі (2 жыл; 1 жыл)

Гуманитарлық ғылымдар бағытында даярлау

Бакалавриат

5B020200 Халықаралық қатынастар - *шет тілі*

5B020300 Тарих - *дүниежүзі тарихы*

5B020500 Филология: қазақ тілі/орыс тілі - *әдебиет*

Магистратура

6M020300 Тарих (2 жыл; 1,5 жыл)

6M020500 Филология (2 жыл; 1,5 жыл; 1 жыл)

Құқық бағытында даярлау

Бакалавриат

5B030100 Құқықтану - *дүниежүзі тарихы*

Өнер бағытында даярлау

Бакалавриат

5B040200 Аспаптық орындаушылық - 2 шығармашылық емтихан

5B040300 Вокалдық өнер - 2 шығармашылық емтихан

5B040400 Дәстүрлі музыка өнері - 2 шығармашылық емтихан

5B040600 Режиссура* - 2 шығармашылық емтихан

5B040900 Хореография - 2 шығармашылық емтихан

5B041700 Сән өнері - 2 шығармашылық емтихан

5B042100 Дизайн* - 2 шығармашылық емтихан

Магистратура

6M042100 Дизайн (2 жыл; 1,5 жыл; 1 жыл)

Әлеуметтік ғылымдар, экономика және бизнес бағытында даярлау

Бакалавриат

5B050100 Әлеуметтану - *дүниежүзі тарихы*

5B050500 Аймақтану - *шет тілі*

5B050600 Экономика - *география*

5B050700 Менеджмент - *география*

5B050800 Есеп және аудит - *география*

5B050900 Қаржы - *география*

5B051000 Мемлекеттік және жергілікті басқару -

география

5B051100 Маркетинг - *география*

Магистратура

6M050300 Психология (2 жыл; 1,5 жыл; 1 жыл)

6M050600 Экономика (2 жыл; 1,5 жыл; 1 жыл)

6M050700 Менеджмент (2 жыл; 1,5 жыл; 1 жыл)

6M051000 Мемлекеттік және жергілікті басқару

(2 жыл; 1,5 жыл; 1 жыл)

Жаратылыстану ғылымдары бағытында даярлау

Бакалавриат

5B060200 Информатика - *физика*

5B060600 Химия - *химия*

5B060800 Экология - *биология*

5B060900 География - *география*

Магистратура

6M060100 Математика

(2 жыл; 1,5 жыл; 1 жыл)

6M060700 Биология

(2 жыл; 1 жыл)

6M060800 Экология

(2 жыл; 1 жыл)

БҚМУ – бұл:

- кадрларды даярлауда 80 жылдық тәжірибе;
- 90 % түлектерді жұмыспен қамту;
- 200-ден астам студент және магистранттардың жыл сайын Ресей, Германия, Польша, Түркия және Еуропа мен Азияның өзге де елдерімен білім бағдарламалары бойынша академиялық алмасу;
- Еуропа елінің университеттерімен қос дипломды бағдарлама;
- әлем бойынша 60 университетпен серіктестік;
- 30-дан астам атаулы шәкіртақы;
- әлеуметтік қолдау және студенттер мәртебесін көтеру: оқу ақысына қарастырылған жеңілдік жүйесі;
- 1 млн-нан астам кітап сақтау қоры, электронды оқу залы мен сирек кездесетін кітаптар бөлімі,

Бәрі де студенттер үшін

- қызықты әрі ұмытылмас студенттік жылдар;
- 60-тан астам ғылыми үйірме, пікір-сайыс орталығы, республикалық және халықаралық конкурстар, олимпиадалар, турнирлер, слеттар, КТК ойындары;
- біздің студенттер – халықаралық және республикалық студенттік олимпиадалар мен конкурстардың жеңімпаздары;
- студенттік еңбек жасағы, «Жасыл ел» қозғалысы;
- студенттік театр, балет студиясы;
- студенттік заң клиникасы.

БҚМУ – бұл:

- 7 факультет,
- 8 оқу ғимараты;
- 2 студенттік жатақхана.
- экология және биогеохимия сынақ зертханалары, арнайы жабдықталған оқу бөлмелері;
- университет мұражайының бес филиалы: даңқты жауынгерлер мұражайы, археология және этнография, экология, тарихи, сәндік-қолданбалы өнер мұражайы;
- агробиостанция, Қазақстандағы ғажап көппешөп қоры;
- киім тігетін, әшекей бұйымдарын және халық аспаптарын даярлайтын шеберханалар;
- спорт сарайы.

Мемлекеттік және халықаралық аккредиттеу

- өңірде алғашқылардың бірі болып ұлттық институтционалды аккредиттеуден сәтті өтті (2010 ж.);
- 2012 жылы 12 білім беру бағдарламасы халықаралық аккредиттеуден өтті және 2013 жылдың мамыр айында бірқатар білім беру бағдарламасы Еуропада белгілі «ACQUIN» неміс аккредиттеу агенттігімен халықаралық аккредиттеудің негізгі кезеңдерінен өтті;
- 2013 жылдың сәуір айында БҚМУ мемлекеттік аттестаттаудан сәтті өтті.

БҚМУ-да оқып жүріп, Сіз атаулы шәкіртақы иегері атана аласыз.

БҚМУ-дың атаулы шәкіртақылары:

- ҚР Президентінің 15 шәкіртақысы
- республикалық 3 шәкіртақы:
- әл-Фараби атындағы
- Ғ.Мүсірепов атындағы
- М.Төлебаев атындағы университеттік 5 шәкіртақы:
- А.Пушкин атындағы

магистранттар залы бар БҚМУ ғылыми кітапханасы республикадағы 5

үздік кітапхана қатарында;

- қаладағы ірі компьютерлік кешен: 1000-нан астам компьютер

техникасы;

- тегін лимитсіз интернет (10 мбит/с);

- 20 тегін Wi-Fi аймағы;

- онлайн жүйедегі видеоконференция залы;

- «Бейтерек» жүйесіндегі мультимедиялық

кабинеттер;

- виртуалды IT-зертханасы;

- роботтехника мен мехатроника зертханасы;

- ITV-M оқу телеарнасы;

- графикалық жобалау зертханасы;

- программалау зертханасы;

- «Махамбет» автоматтандырылған ақпараттық

жүйесі.

Техникалық ғылымдар

және технологиялар

бағытында даярлау

Бакалавриат

5B070300 Ақпараттық жүйелер

- *физика*

5B070400 Есептеу техникасы және

бағдарламалық қамтамасыз ету -

физика

5B072000 Бейорганикалық заттардың

химиялық технологиясы - *химия*

5B072100 Органикалық заттардың

химиялық технологиясы - *химия*

Қызмет көрсету бағытында даярлау

Бакалавриат

5B090200 Туризм - *география*

5B090600 Мәдени-тынығу жұмысы –

2 шығармашылық емтихан

5B091000 Кітапхана ісі - *әдебиет*

Магистратура

6M090600 Мәдени-тынығу жұмысы

(2 жыл; 1,5 жыл; 1 жыл)

ЕСКЕРТУ: * күндізгі оқу мерзімі 5 жыл болатын мамандықтар

Күндізгі оқу түрі – 4 жыл, * 5 жыл (бакалавр);

Күндізгі қысқартылған оқу түрі:

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім негізінде –

3 жыл (бакалавр);

Жоғары білім негізінде – 2 жыл (бакалавр).

20 маусымнан бастап 9 шілдеге дейін кешенді тестілеуге құжаттар қабылданады.

БАКАЛАВРИАТ МАМАНДЫҚТАРЫНА ОҚУҒА ТҮСУГЕ ҚАЖЕТТІ ҚҰЖАТТАР:

- Білімі туралы құжат (түпнұсқа);
- 3х4 көлеміндегі 6 фотосурет;
- 086-У нысанындағы медициналық анықтама;
- Жеке басын растайтын құжат немесе паспорт көшірмесі.

Ескерту: ҰБТ тапсырғаннан кейін 50 балдан төмен жинағандар үшін (орыс тілін қоспағанда, әр пән бойынша 4 балдан кем болмауы керек) келесі шығармашылық мамандықтарға түсуге мүмкіндіктері бар.

1. 5B010400 Бастапқы әскери дайындық
2. 5B010800 Дене шынықтыру және спорт
3. 5B010600 Музыкалық білім
4. 5B010700 Бейнелеу өнері және сызу
5. 5B040200 Аспаптық орындаушылық
6. 5B040300 Вокалдық өнер
7. 5B040400 Дәстүрлі музыка өнері
8. 5B040600 Режиссура
9. 5B040900 Хореография
10. 5B041700 Сән өнері
11. 5B042100 Дизайн
12. 5B090600 Мәдени-тынығу жұмысы

Бұл шығармашылық мамандықтарға құжаттар

20 маусымнан бастап 1 шілдеге дейін қабылданады.

Шығармашылық емтихандар 2-7 шілде күндері өтеді.

17-23 шілде аралығында барлық мамандықтар бойынша

кешенді тестілеу өткізіледі.

23-31 шілде аралығында мемлекеттік білім беру

гранттарын тағайындау бойынша конкурсқа құжаттар

қабылданады.

10-25 тамыз аралығында ЖОО-ға қабылдау.

МЕКЕНЖАЙЫМЫЗ:

Орал қаласы. Достық даңғылы, 162.

ТЕЛЕФОНДАР:

Қабылдау комиссиясы: 8 (7112) 50-44-20
Магистратура: 8 (7112) 26-03-68
Педагогикалық факультет: 8 (7112) 50-43-11
Филология факультеті: 8 (7112) 51-30-62
Жаратылыстану-географиялық факультет:
8 (7112) 50-35-49
Физика-математикалық факультет:
8 (7112) 50-94-44
Тарих және құқық факультеті:
8 (7112) 51-20-39
Мәдениет және өнер факультеті:
8 (7112) 51-27-39
Экономика және басқару факультеті:
8 (7112) 53-58-46

БІЗДІҢ САЙТЫМЫЗ:

www.wksu.kz

БҚМУ

ТАЛАПКЕРЛЕРІНІҢ

САЙТЫ:

talapker.wksu.kz

Западно-Казахстанский государственный университет им. М. Утемисова – стартовая точка отсчета твоей карьеры

№ государственной лицензии 12019665

Дорогие абитуриенты!
Западно-Казахстанский
государственный университет
им. М.Утемисова
приглашает Вас на обучение!

СПЕЦИАЛЬНОСТИ УНИВЕРСИТЕТА

Направление подготовки «Образование»

Шифр/Специальность/ - предмет по выбору

Бакалавриат

5B010200 Педагогика и методика начального

обучения - *биология*

5B010300 Педагогика и психология - *биология*

5B010400 Начальная военная подготовка – 2 творческих экзамена

5B010800 Физическая культура и спорт - 2 творческих экзамена

5B010900 Математика - *физика*

5B011000 Физика - *физика*

5B011100 Информатика - *физика*

5B011200 Химия - *химия*

5B011300 Биология - *биология*

5B011600 География - *география*

5B011400 История - *всемирная история*

5B011500 Основы права и экономики - *всемирная история*

5B011700 Казахский язык и литература – *казахская литература*

5B011800 Русский язык и литература - *русская литература*

5B011900 Иностранный язык: два иностранных языка - *иностранный язык*

5B012100 Казахский язык и литература в школах с неказахским языком обучения – *казахская литература*

5B012200 Русский язык и литература в школах с нерусским языком обучения – *русская литература*

5B010600 Музыкальное образование - 2 творческих экзамена

5B010700 Изобразительное искусство и черчение - 2 творческих экзамена

5B012300 Социальная педагогика и самопознание – *биология*

Магистратура

6M010200 Педагогика и методика начального обучения (2 года; 1 год)

6M010300 Педагогика и психология (2 года; 1 год)

6M010600 Музыкальное образование (2 года; 1,5 года; 1 год)

6M010800 Физическая культура и спорт (2 года; 1 год)

6M010900 Математика (2 года; 1 год)

6M011000 Физика (2 года; 1 год)

6M011200 Химия (2 года; 1,5 года; 1 год)

6M011300 Биология (2 года; 1 год)

6M011400 История (2 года; 1 год)

6M011600 География (2 года; 1 год)

6M011700 Казахский язык и литература (2 года; 1 год)

6M011800 Русский язык и литература (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

6M011900 Иностранный язык: два иностранных языка (2 года; 1 год)

ЗКГУ – это:

- 80-летний опыт подготовки кадров;
- 90% трудоустройства выпускников;
- ежегодное участие свыше 200 студентов и магистрантов в программах академического обмена с вузами России, Германии, Польши, Турции и других стран Европы и Азии;
- программы двойного диплома с университетами Европы;
- 60 университетов-партнеров по всему миру;
- свыше 30 именных стипендий;
- социальная поддержка и стимулирование студентов: предусмотрена система скидок за обучение;
- богатейшая научная библиотека ЗКГУ входит в 5-ку лучших библиотек республики (более 1 млн. ед. хр.), электронные читальные залы, отдел редких книг, зал магистрантов;

Ориентированность на студентов

- интересная и незабываемая студенческая жизнь
- более 60 научных кружков, дебатный клуб, международные и республиканские конкурсы, олимпиады, турниры, слеты, игры КВН;
- наши студенты – победители международных и республиканских студенческих олимпиад и конкурсов.
- студенческий стройотряд, движение «Жасыл ел»;
- студенческий театр, балетная студия;
- студенческая юридическая клиника.

ЗКГУ – это:

- 7 факультетов, 8 учебных корпусов;
- 2 студенческих общежития.
- испытательная лаборатория экологии и биогеохимии, специализированные учебные кабинеты;
- музей университета и 5 филиалов: музей боевой славы, археологии и этнографии, экологии, исторический, музей декоративно-прикладного искусства;
- агробиостанция; уникальный гербарный фонд;
- мастерские по пошиву одежды, ювелирных изделий, изготовлению народных инструментов;
- спортивный комплекс, Дворец спорта;

Государственная и международная аккредитация:

- Первым в регионе прошел национальную институциональную аккредитацию (2010 г.);
- 12 образовательных программ прошли международную аккредитацию (2012 г.);
- В апреле 2013 г. ЗКГУ успешно прошел государственную аттестацию;
- ряд образовательных программ прошли основной этап международной аккредитации в известном в Европе германском аккредитационном агентстве «ACQUIN» (май 2013 г.).

Именные стипендии ЗКГУ:

- стипендия им. А.С. Пушкина
- стипендия им. М. Тлеужанова
- стипендия им. В. Иванова
- стипендия им. М. Утемисова

Обучаясь в ЗКГУ, Вы можете стать обладателем таких именных стипендий, как:

- 15 стипендий Президента РК;
- 3 республиканских стипендий:
- стипендия им. Аль-Фараби
- стипендия им. Г. Мусрепова
- стипендия им. М. Тулебаева;
- 5 университетских стипендий:

- крупнейший в городе компьютерный комплекс: свыше 1000 компьютерной техники;
- бесплатный широкополосный интернет, 10 мбит/с;
- 20 бесплатных зон Wi-Fi;
- видеоконференц-зал в режиме он-лайн;
- Мультимедийные кабинеты по системе «Байтерек»;
- Виртуальная IT-лаборатория;
- Лаборатория робототехники и мехатроники;
- Учебное телевидение iTV-M
- Лаборатория графического проектирования;
- Лаборатория программирования;
- Автоматизированная информационная система «Махамбет».

Направление подготовки «Естественные науки»

Бакалавриат

5B060200 Информатика - *физика*

5B060600 Химия - *химия*

5B060800 Экология - *биология*

5B060900 География - *география*

Магистратура

6M060100 Математика (2 года; 1,5 года; 1 год)

6M060700 Биология (2 года; 1 год)

6M060800 Экология (2 года; 1 год)

Направление подготовки «Технические науки и технологии»

Бакалавриат

5B070300 Информационные системы – *физика*

5B070400 Вычислительная техника и программное обеспечение - *физика*

5B072000 Химическая технология неорганических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B072100 Химическая технология органических веществ - *химия*

5B